

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ)
eep.pspa.uoa.gr
Email: newsletter_eep@pspa.uoa.gr
Τηλ:

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 59, Φεβρουάριος 2010.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Πάνος Καζάκος, «Πολιτική στήριξη χωρίς επιταγή (ως τώρα)»	3
Επισκόπηση	4
Φάκελος: Α. Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	7
Παρακολούθηση των εκθέσεων διεθνών οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και της επιστημονικής έρευνας για την ελληνική οικονομία και την Ε.Ε. - Σεπτέμβριος 2009- Προβλέψεις για την Ευρωπαϊκή Οικονομία	19
Τύπος - Ελληνικός - Ξένος	25
Τεκμηρίωση Τεκμηρίωση.	26
Εκδηλώσεις	32

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία. Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Συνεργάζεται με τα Εργαστήρια Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων, Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και με το Κέντρο Πολιτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Επίσης, συνδέεται με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών και με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

- Τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο.
- Τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού.
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.
- Την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά
Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινσιζέλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα
Εκδότης (κ' Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου) : Π. Κ. Ιωακειμίδης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.
Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά, Μαρίνα Πετρίδου.
Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Φανή Γιαννακοπούλου, Γιορίνα Μαράτση.
Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: newsletter_cccp@psppa.uoa.gr

Πάνος Καζάκος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Πολιτική στήριξη χωρίς επιταγή (ως τώρα)»

Στις 11.2 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανακοίνωσε με δήλωσή του την «πολιτική στήριξη» στην Ελλάδα. Η σχετική δήλωση άρχισε ως εξής: «Τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης πρέπει να ακολουθούν ορθές εθνικές πολιτικές σύμφωνα με τους συμφωνηθέντες κανόνες [...] Σε αυτό το πλαίσιο υποστηρίζουμε πλήρως τις προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης και τη δέσμευσή της να κάνει ό,τι είναι απαραίτητο, περιλαμβανομένων και επιπρόσθετων μέτρων, για να διασφαλίσουν ότι θα επιτευχθούν οι φιλόδοξοι στόχοι του Προγράμματος σταθερότητας και Ανάπτυξης για το 2010 και τα επόμενα χρόνια».

Πολλοί ανέμεναν ότι η πολιτική στήριξη θα συνόδευε συγκεκριμένη βοήθεια. Αλλά και αν ακόμα συνέβαινε αυτό δεν θα μειωνόταν η ανάγκη για οδυνηρές οικονομικές προσαρμογές. Ας σημειωθεί ότι η δήλωση άνοιξε και τον δρόμο για την είσοδο του IMF στο παιχνίδι. Λίγες μέρες αργότερα έφθασε στην Ελλάδα ομάδα στελεχών του IMF, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Επιτροπής.

Η ΟΝΕ και ειδικότερα η ένταξη στην Ευρωζώνη απαιτούσε εξ αρχής από τα κράτη μέλη της ορισμένου τύπου πολιτικές (συνετή δημοσιονομική διαχείριση και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις) σε αγορές εργασίας, ασφαλιστικό, αγορές υπηρεσιών, δημόσια διοίκηση κλπ) ώστε να προλαμβάνουν ζητήματα συσσώρευσης χρεών και εξασθένησης της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών και δημοσιονομικές εκτροπές. Η Ελλάδα δεν κατάφερε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις αυτές. Έτσι, η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση και η ύφεση που την ακολούθησε βρήκαν τη χώρα εντελώς απροετοίμαστη. Η συνήθης πολιτική αντιπαλότητα (μαζί με άλλους παράγοντες) δεν επέτρεψε κάποια στοιχειώδη συνεννόηση μεταξύ των μεγάλων κομμάτων ώστε να αντιμετωπισθεί έγκαιρα η κατάσταση.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι η Ελλάδα ετέθη εκ νέου σε επιτήρηση – τη φορά τούτη στην αυστηρότερη μορφή με την οποία έχει δοκιμασθεί ως τώρα στην Ευρώπη. Τα δύο τελευταία προγράμματα σταθερότητας και ανάπτυξης 2009 και 2010 δεν θεωρήθηκαν αξιόπιστα. Η κυβέρνηση είναι τώρα υποχρεωμένη να εφαρμόσει σειρά ολόκληρη μέτρων για ν' αντιμετωπίσει τις συνέπειες δεκαετιών.

Αλλά η ελληνική κρίση αξιοπιστίας και τα προβλήματα άλλων χωρών της ευρωζώνης θα έχουν επιπτώσεις στην ίδια την οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ, π.χ. στους μηχανισμούς αμοιβαίας επιτήρησης, στη λειτουργία της ΕΚΤ κλπ. Γιατί είναι γεγονός ότι οι εξελίξεις έκαναν εμφανή δύο τινά: Πρώτον τις ατέλειες των μηχανισμών δημοσιονομικής πειθαρχίας που έχουν καθιρρωθεί με τη συνθήκη του «Μάαστριχτ» και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και, δεύτερον, την έλλειψη μηχανισμών διάσωσης μιας χώρας που περιέρχεται σε κρίση.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Δύσκολη η ατζέντα της νέας Επιτροπής Μπαρόζο¹

Όταν ανέλαβε καθήκοντα η πρώτη Επιτροπή Μπαρόζο, η οικονομία πήγαινε καλά και η ανεργία βρισκόταν σε κάμψη. Πέντε χρόνια μετά, και ύστερα από τη χειρότερη ύφεση των τελευταίων δεκαετιών, νέες προκλήσεις περιμένουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2010-2014. Παρουσιάζοντας τις προτεραιότητές του το περασμένο φθινόπωρο, ο πρόεδρος της Ε. Επιτροπής δήλωσε ότι πρώτη του δουλειά θα είναι η προώθηση της οικονομικής ανάκαμψης και η επιστροφή στην αγορά εργασίας των εκατομμυρίων ατόμων που έχασαν τη δουλειά τους εξαιτίας της οικονομικής κρίσης. Δεσμεύτηκε επίσης να συνεχίσει τις προσπάθειές του για προώθηση των μεταρρυθμίσεων στο χρηματοπιστωτικό τομέα με στόχο την αποτροπή μιας νέας κρίσης. Όσον αφορά τους μακροπρόθεσμους στόχους, το δεκαετές πρόγραμμα της Ε.Ε. για ανάπτυξη - η λεγόμενη στρατηγική της Λισαβόνας - λήγει το 2010 και έχει ήδη αρχίσει η προετοιμασία ενός νέου προγράμματος. Ο πρόεδρος έχει ήδη δημοσιεύσει ένα έγγραφο εργασίας στο οποίο παραθέτει τους στόχους της Ε. Επιτροπής πριν από την υποβολή επίσημης πρότασης το Μάρτιο.

Στις αρχές Φεβρουαρίου ο Jose Manuel Barroso έδωσε στους ηγέτες της ΕΕ μια πρώτη εικόνα του νέου προγράμματος, γνωστού ως «Ευρώπη 2020». Η στρατηγική του νέου προγράμματος στρέφεται γύρω από την προώθηση των βιομηχανιών χαμηλών

εκπομπών άνθρακα, τις επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη, την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας και τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Στόχος του προγράμματος είναι να ενισχυθεί η κοινή αγορά και να τεθούν εκ νέου υπό έλεγχο τα εθνικά δημοσιονομικά ελλείμματα, δήλωσε ο πρόεδρος της Ε. Επιτροπής και τόνισε την ανάγκη μεγαλύτερου συντονισμού της οικονομικής πολιτικής. Είκοσι χώρες υπερβαίνουν σήμερα το όριο του 3% που έχει θέσει η Ε.Ε. για τη δημοσιονομικά ελλείμματα.

Η νέα Επιτροπή είναι η πρώτη που αναλαμβάνει καθήκοντα μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία στοχεύει στον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στην ΕΕ και στην ενίσχυση του ρόλου της στη διεθνή σκηνή. Η νέα Επιτροπή, ως θεματοφύλακας των Συνθηκών της ΕΕ, θα πρέπει να διασφαλίζει την εφαρμογή του μεταρρυθμιστικού χάρτη. Δύσκολο έργο, δεδομένου ότι οι αλλαγές αφορούν σχεδόν όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Στα όργανα αυτά περιλαμβάνεται και η Επιτροπή. Στη νέα σύνθεση περιλαμβάνεται το αξίωμα της Ύπατης Εκπροσώπου για τις εξωτερικές υποθέσεις, το οποίο δημιούργησε η Συνθήκη. Η υπερθέρμανση του πλανήτη, βασικό θέμα κατά τη διάρκεια της πρώτης θητείας του προέδρου, παραμένει ύψιστη προτεραιότητα, όπως καταδεικνύει άλλωστε η δημιουργία του νέου χαρτοφυλακίου «Δράση για το κλίμα». Η ΕΕ καταβάλλει έντονες προσπάθειες για επανέναρξη των διεθνών συνομιλιών προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία στα θέματα που παρέμειναν εκκρεμή μετά τη διάσκεψη

¹

http://ec.europa.eu/news/eu_explained/100215_el.htm

της Κοπεγχάγης για το κλίμα. Η δράση για το κλίμα δεν είναι το μοναδικό νέο χαρτοφυλάκιο. Για πρώτη φορά υπάρχουν χαρτοφυλάκια εξ ολοκλήρου αφιερωμένα στις εσωτερικές και ανθρωπιστικές υποθέσεις. Επίσης, έγιναν αλλαγές στην κατανομή ορισμένων αρμοδιοτήτων. Από τους νέους επιτρόπους οι 14, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου Μπαρόζο, συμμετείχαν και στην προηγούμενη σύνθεση της Επιτροπής.

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης.

Η επικεφαλής των εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε. Catherine Ashton εκπονεί πρόταση για τη μελλοντική δομή του διπλωματικού σώματος της Ένωσης, με το τελικό έγγραφο να αναμένεται τον Μάρτιο. Όπως αναφέρεται, η Catherine Ashton αποσκοπεί στη συγχώνευση το Κέντρο Επιχειρήσεων του Συμβουλίου της Ε.Ε., του Κέντρου Επιφυλακής και της Μονάδας Διαχείρισης Κρίσεων της Επιτροπής σε μία νέα κοινή υπηρεσία που θα δίνει κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης σε θέματα ασφαλείας.

Το Κέντρο Επιχειρήσεων, γνωστό ως SitCen αριθμεί 110 υπαλλήλους και περιλαμβάνει ένα γραφείο πρακτόρων μυστικών υπηρεσιών αποσπασμένων από τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Το γραφείο αντλεί απόρρητες πληροφορίες που διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη και εκπονεί εκθέσεις για διάφορα θέματα. Στο SitCen λειτουργεί μονάδα εικοσιτετράωρης ειδοποίησης, η οποία χρησιμοποιεί διάφορες πηγές όπως το Κέντρο Παρακολούθησης του BBC ή φωτογραφίες που ελήφθησαν από εμπορικούς δορυφόρους, και στέλνει μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και SMS σε επιλεγμένους διπλωμάτες

της Ε.Ε., δύο ή τρεις φορές την ημέρα. Η ομάδα του Κέντρου Επιφυλακής, που αποτελείται από 12 άτομα από τις αστυνομικές και στρατιωτικές δυνάμεις της Ε.Ε. δέχεται ειδήσεις από τις 23 αστυνομικές και στρατιωτικές αποστολές της Ε.Ε. Η Μονάδα Διαχείρισης Κρίσεων της Επιτροπής διοικείται από έξι υπαλλήλους. Λειτουργεί μια ιστοσελίδα με έκτακτες ειδήσεις για τις 118 εν ενεργεία συγκρούσεις παγκοσμίως, από διάφορες πηγές και από τις ξένες πρεσβείες της Επιτροπής.

Οι λεπτομέρειες του νέου παραρτήματος της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης δεν έχουν προσδιοριστεί. Είναι ασαφές που θα βρίσκεται και ποιος θα είναι υπεύθυνος. Αλλά ο σημερινός επικεφαλής του SitCen, πρώην Βρετανός διπλωμάτης William Sharcott, εμφανίζεται ως ο κύριος υποψήφιος για τη θέση. Ορισμένοι διπλωμάτες αμφισβητούν την πρακτική της Ε.Ε. διερωτώμενοι αν θα ενεργούν τα κράτη μέλη με στόχο να επιδιώκουν τα εθνικά τους συμφέροντα ή για να επιδιώκουν κοινούς στόχους. Το νέο παράρτημα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης δε θα έχει μυστικούς πράκτορες, σύμφωνα με το πρότυπο των μυστικών υπηρεσιών των εθνικών κρατών.

Τα ζητήματα της ίσης πρόσβασης στην πληροφόρηση και της γεωγραφικής ισορροπίας είναι πιθανό να επηρεάσουν τον τρόπο σκέψης της Υπατης Εκπροσώπου Catherine Ashton στη διαδικασία των διορισμών. Οι επίσημες εκθέσεις του SitCen διατίθενται σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. μέσω των απεσταλμένων τους στην Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (ΕΠΑ), μια ομάδα διπλωματών των κρατών μελών που συνεδριάζει τακτικά στο Συμβούλιο της Ε.Ε. για θέματα ασφαλείας. Αλλά η ποιότητα των εκθέσεων αμφισβητείται:

«Όταν διαβάζω περιοδικά όπως το Time ή το Newsweek, η ποιότητα της ανάλυσης είναι μερικές φορές η ίδια. Μερικές φορές έχω πάρει ταχύτερα τα νέα της επικαιρότητας από το εθνικό δίκτυο πληροφοριών. Η προστιθέμενη αξία είναι ότι οι πληροφορίες έχουν ελεγχθεί. Οι καλύτερες απόρρητες πληροφορίες διανέμονται συχνά μέσω ανεπίσημων διαύλων μεταξύ των μικρότερων ομάδων των χωρών της Ε.Ε., αν συνεργάζονται οι υπηρεσίες πληροφοριών τους.

Η Ύπατη Εκπρόσωπος αναλαμβάνει την Επιτροπή Πολιτικής Ασφάλειας διορίζοντας ένα μόνιμο πρόεδρο για τις συνεδριάσεις της, με

θητεία έως πέντε έτη. Τα ονόματα που ακούγονται για τη νέα θέση περιλαμβάνουν τους τωρινούς πρεσβευτές της ΕΠΑ από τη Σουηδία (Olof Skoog), το Βέλγιο (Walter Stevens) και την Ισπανία (Carlos Arias Fernandez Minuesa). Η Γαλλία στηρίζει την πρώην πρέσβειρα της Γαλλίας στην ΕΠΑ, Christine Roger, η οποία εργάζεται τώρα στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επισημαίνεται η ανησυχία των Γάλλων ότι η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης θα κυριαρχείται από Βρετανούς λόγω του διορισμού της Catherine Ashton στο αξίωμα της Ύπατης Εκπροσώπου.

Επιστολή που εστάλη από τον Γενικό Γραμματέα Επικοινωνίας Γιώργο Πετρουλάκη, τον οποίον ευχαριστούμε.

«Αθήνα, 8 Ιανουάριου 2010

*ΠΡΟΣ: ΤΟ Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης & Πολιτικής
Υπόψη καθηγητή κ. Π.Κ. Ιωακειμίδη*

Επιθυμούμε να σας ευχαριστήσουμε για το εξαιρετικά χρήσιμο ενημερωτικό υλικό που μας αποστέilate για τις Ευρωπαϊκές Εξελίξεις.

Η εποχή που ζούμε χαρακτηρίζεται από τον έντονο προβληματισμό γύρω από τους θεσμούς και τις πολιτικές που θα λειτουργήσουν ως εφαλτήριο για την ενίσχυση του πολιτικού βάρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα διεθνή δρώμενα.

Η άρτια επιστημονική ανάλυση και τεκμηρίωση των ευρωπαϊκών και διεθνών εξελίξεων από έγκριτους φορείς αποτελεί το πρώτο βήμα για την εμπέδωση των ευρωπαϊκών προκλήσεων που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε ως χώρας αλλά και ως ευρωπαίοι πολίτες.

Σας ευχαριστούμε και παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση

*Γιώργος Πετρουλάκης
Γενικός Γραμματέας Επικοινωνίας»*

ΦΑΚΕΛΟΣ:

A. Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
B. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

A. Η συζήτηση για την Ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση.

Η νέα μακροπρόθεσμη οικονομική στρατηγική παραμένει βασικό το θέμα της συζήτησης για την οικονομία που λαμβάνει χώρα στην Ε.Ε. Σε επιστολή του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την Άτυπη Σύνοδο Κορυφής (11/2/2010) που συγκάλεσε για να συζητηθούν τρόποι ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε., ο Herman Van Rompuy παραδέχθηκε ότι «ορισμένες πτυχές της παρούσας οικονομικής κατάστασης» θα πρέπει επίσης να επανεξεταστούν. Ο Herman Van Rompuy αναφερόταν σε «μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανάπτυξη και την απασχόληση». Ο συντονισμός των πολιτικών ή η οικονομική διακυβέρνηση μέσα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να διαμορφώσει και να υποστηρίξει μια κοινή στρατηγική για μεγαλύτερη ανάπτυξη και περισσότερες θέσεις εργασίας, επεσήμανε. Η επιτήρηση των κρατών μελών θα πρέπει να ενισχυθεί, χωρίς χρηματικές ποινές, αλλά με ένα μηχανισμό παροχής κινήτρων: προνομιακή πρόσβαση σε δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), χρήση των ευρωπαϊκών προϋπολογισμών για την έρευνα και των διαρθρωτικών ταμείων και των ταμείων συνοχής για τις χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης είναι «ο πυλώνας της στρατηγικής, αλλά θα πρέπει να ενσωματώσει και νέες διαστάσεις».

Όπως ανέφερε ο Herman Van Rompuy και σε συνέντευξή του μετά το πέρας της Άτυπης Συνόδου Κορυφής, «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θέλει να αναλάβει ηγετικό ρόλο όσον αφορά στην οικονομική στρατηγική». Η κρίση του ελλείμματος στην ευρωζώνη έχει επιβαρύνει το ευρώ. Από την άλλη πλευρά, οι αγορές κερδοσκοπούν ολοένα και περισσότερο εναντίον του ενιαίου νομίσματος. Ορισμένοι αναλυτές ισχυρίζονται ότι τα φορολογικά προβλήματα στα περιφερειακά κράτη της ζώνης του ευρώ επηρεάζουν τα μέλη των χωρών του πυρήνα, όπως είναι η Γαλλία. Στο κεντροδεξιό κόμμα του Nicolas Sarkozy (UMP), οι φωνές για την υιοθέτηση ενός μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού σχεδίου ενισχύονται.

Κατά τη συνάντηση του Συμβουλίου Οικονομικών Υποθέσεων (ECOFIN) στις 16 Φεβρουαρίου 2010 η Ισπανίδα υπουργός Οικονομικών Elena Salgado επανέλαβε την αναφορά της Angela Merkel σε μια ευρωπαϊκή «οικονομική διακυβέρνηση» επισημαίνοντας ότι είναι αναγκαίος ένας καλύτερος συντονισμός της οικονομικής πολιτικής. Για πρώτη φορά, η φορολογική κυριαρχία μιας χώρας της ευρωζώνης θα μπορούσε να αμφισβητηθεί αν συμφωνήσουν τα κράτη-μέλη ότι η διασφάλιση της σταθερότητας του ευρώ αποτελεί κοινή ευθύνη. Τα κυρίαρχα κράτη στην ευρωζώνη έχουν ένα κοινό νόμισμα και γι' αυτό πρέπει να λαμβάνουν όλες τις αποφάσεις σχετικά με το ευρώ μαζί. Πριν από το τέλος της άνοιξης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις για το πώς προτίθεται να ενισχύσει την «εποπτεία» των ευρωπαϊκών οικονομιών, σύμφωνα με δηλώσεις του αρμόδιου Επιτρόπου για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις, μετά την άτυπη Σύνοδο Κορυφής. Παρόλο που το θέμα της Ελλάδας κυριάρχησε στις εργασίες της Άτυπης Συνόδου, τα κράτη μέλη αποφάσισαν να

ασκήσουν πίεση για την περαιτέρω εφαρμογή της οδηγίας για τις Υπηρεσίες (μια οδηγία για τη θέσπιση κοινών κανόνων για την παροχή των υπηρεσιών στην Ε.Ε.). Οι συνομιλίες για τη θεσμοθέτηση ενός ταμείου των τραπεζών προκειμένου να καταστεί ο τραπεζικός τομέας υπόλογος για τα σχέδια διασώσεων μπήκαν στο περιθώριο λόγω της σοβαρότητας του θέματος της Ελλάδας και αναβλήθηκαν μέχρι την επόμενη συνεδρίαση του Συμβουλίου Οικονομικών Υποθέσεων το Μάρτιο.

Η νέα οικονομική στρατηγική της Ε. Επιτροπής².

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινίασε στις 3 Μαρτίου 2010 τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» με στόχο την έξοδο από την κρίση και την προετοιμασία της οικονομίας της Ε.Ε. για την επόμενη δεκαετία. Η Επιτροπή προσδιορίζει τρεις κύριους μοχλούς ανάπτυξης, οι οποίοι θα υλοποιηθούν με συγκεκριμένες δράσεις σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών: έξυπνη ανάπτυξη (προώθηση της γνώσης, της καινοτομίας, της εκπαίδευσης και της ψηφιακής κοινωνίας), βιώσιμη ανάπτυξη (βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στο πλαίσιο της παραγωγικής διαδικασίας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς μας) και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς (αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και ενίσχυση της απόκτησης δεξιοτήτων και της καταπολέμησης της φτώχειας). Ο αγώνας αυτός για την ανάπτυξη και την απασχόληση πρέπει να γίνει αποδεκτός ως προτεραιότητα στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο και επιβάλλει τη συστράτευση όλων των ενδιαφερομένων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τίθενται πέντε στόχοι, βάσει των οποίων καθορίζεται το σημείο στο οποίο θα πρέπει να φθάσει η ΕΕ έως το 2020 και σε συνάρτηση με τους οποίους είναι δυνατό να εκτιμηθεί η πρόοδος που συντελείται.

Ο πρόεδρος Barroso προέβη στην ακόλουθη δήλωση: «Η στρατηγική *Ευρώπη 2020* περιλαμβάνει το τι πρέπει να πράξουμε σήμερα και αύριο για να επαναφέρουμε την οικονομία της ΕΕ σε υγιή τροχιά. Η κρίση έφερε στην επιφάνεια θεμελιώδη ζητήματα και μη βιώσιμες τάσεις, που δεν μπορούμε πλέον να παραγνωρίζουμε. Η Ευρώπη χαρακτηρίζεται από ένα έλλειμμα ανάπτυξης, το οποίο θέτει σε κίνδυνο το μέλλον μας. Πρέπει να καταβάλουμε αποφασιστικές προσπάθειες για να θεραπεύσουμε τις αδυναμίες μας και να εκμεταλλευτούμε τα πολλά ισχυρά μας σημεία. Καλούμαστε να οικοδομήσουμε ένα νέο οικονομικό μοντέλο, βασισμένο στη γνώση, σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και σε υψηλά ποσοστά απασχόλησης. Ο αγώνας αυτός απαιτεί τη συστράτευση όλων των ενδιαφερομένων σε ολόκληρη την Ευρώπη.»

Καταρχάς, η Ευρώπη πρέπει να αντλήσει διδάγματα από την παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Οι οικονομίες μας είναι πλέον αλληλένδετες κατά τρόπο αναπόδραστο. Κανένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αντεπεξέλθει αποτελεσματικά στις παγκόσμιες προκλήσεις με μεμονωμένες ενέργειες. Είμαστε πιο ισχυροί όταν καταβάλλουμε από κοινού προσπάθειες και, για τον λόγο αυτό, η επιτυχής έξοδος από την κρίση εξαρτάται από τον στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Σε αντίθετη περίπτωση, το αποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι μια «χαμένη δεκαετία», που θα χαρακτηρίζεται από σχετικά φθίνουσα πορεία, μονίμως χωλαίνουσα ανάπτυξη και διαρθρωτικά υψηλή ανεργία.

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» καθορίζει, επομένως, ένα όραμα για μια κοινωνική οικονομία της αγοράς στην Ευρώπη κατά την επόμενη δεκαετία και βασίζεται σε τρεις συναρθρωμένους και αλληλοενισχυόμενους τομείς προτεραιότητας: έξυπνη ανάπτυξη,

² http://ec.europa.eu/ellada/news/news/20100303eu2020_el.htm

με τη θεμελίωση της οικονομίας στη γνώση και την καινοτομία, βιώσιμη ανάπτυξη, με την προώθηση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα που θα αξιοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους που διαθέτει, και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, η οποία θα προάγει μια οικονομία υψηλής απασχόλησης και θα οδηγεί σε κοινωνική και γεωγραφική συνοχή.

Η πρόοδος που συντελείται για την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων θα μετράται σε συνάρτηση με πέντε αντιπροσωπευτικούς πρωταρχικούς στόχους οι οποίοι τίθενται σε επίπεδο Ε.Ε. και τους οποίους τα κράτη μέλη θα κληθούν να μετασχηματίσουν σε εθνικούς στόχους με γνώμονα συγκεκριμένα σημεία εκκίνησης:

- Το 75 % του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών θα πρέπει να εργάζεται.
- Το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ θα πρέπει να επενδύεται σε Ε&Α.
- Οι στόχοι «20/20/20» που έχουν τεθεί για το κλίμα και την ενέργεια θα πρέπει να επιτευχθούν.
- Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση θα πρέπει να είναι κατώτερο του 10%, ενώ ποσοστό τουλάχιστον 40% της νέας γενιάς θα πρέπει να διαθέτει πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης.
- Θα πρέπει να μειωθούν κατά 20 εκατομμύρια τα άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας.
- Προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, η Επιτροπή προτείνει ένα θεματολόγιο με την ονομασία «Ευρώπη 2020», το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά εμβληματικών πρωτοβουλιών. Η υλοποίηση των πρωτοβουλιών αυτών αποτελεί κοινή προτεραιότητα, και θα απαιτηθεί η ανάληψη δράσης σε όλα τα επίπεδα: οργανισμών που λειτουργούν σε επίπεδο ΕΕ, κρατών μελών και τοπικών και περιφερειακών αρχών.
- Ένωση καινοτομίας - επανεστίαση της πολιτικής Ε&Α και καινοτομίας σε μείζονες προκλήσεις, με ταυτόχρονη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ επιστήμης και αγοράς ούτως ώστε οι εφευρέσεις να μετατρέπονται σε προϊόντα. Παραδείγματος χάρη, το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας θα επέτρεπε στις επιχειρήσεις να εξοικονομήσουν 289 εκατομμύρια ευρώ ετησίως.
- Νεολαία σε κίνηση – βελτίωση της ποιοτικής στάθμης και της διεθνούς ελκυστικότητας του συστήματος ανώτερης εκπαίδευσης της Ευρώπης με την προώθηση της κινητικότητας των σπουδαστών και των επαγγελματιών νεαρής ηλικίας. Ένα χειροπιαστό μέτρο εν προκειμένω θα ήταν να καταστούν οι κενές θέσεις εργασίας σε όλα τα κράτη μέλη περισσότερο προσπελάσιμες για τους ενδιαφερόμενους απανταχού στην Ευρώπη και να αναγνωρίζονται δεόντως τα επαγγελματικά προσόντα και η επαγγελματική πείρα.
- Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη – επίτευξη βιώσιμων οικονομικών και κοινωνικών ωφελειών χάρη σε μια ψηφιακή ενιαία αγορά βασισμένη στο Διαδίκτυο πολύ υψηλών ταχυτήτων. Όλοι οι Ευρωπαίοι θα πρέπει μέχρι το 2013 να διαθέτουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας.
- Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της – στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα η οποία χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους που διαθέτει. Η Ευρώπη θα πρέπει να προσηλωθεί στους στόχους που έχει θέσει για το 2020 σε ό,τι αφορά την παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Κάτι τέτοιο θα επέτρεπε, μέχρι το 2020,

μείωση κατά 60 δισεκατομμύρια ευρώ του ποσού που δαπανάται για εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου.

- Μια βιομηχανική πολιτική για πράσινη ανάπτυξη – παροχή βοήθειας στη βιομηχανική βάση της ΕΕ έτσι ώστε να είναι ανταγωνιστική στον κόσμο που θα προκύψει μετά την κρίση, με την προαγωγή της επιχειρηματικότητας και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθούν εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας.
- Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας – δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας, με επιδίωξη την άνοδο των επιπέδων απασχόλησης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των κοινωνικών μας μοντέλων, σε μια περίοδο κατά την οποία συνταξιοδοτούνται όσοι γεννήθηκαν την εποχή της μεταπολεμικής δημογραφικής έκρηξης και
- Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας – διασφάλιση της οικονομικής, κοινωνικής και γεωγραφικής συνοχής, με την παροχή συνδρομής σε φτωχά και κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα, έτσι ώστε να μπορούν να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην κοινωνία.
- Η φιλοδοξία της «Ευρώπης 2020» σημαίνει ότι το ηγετικό πνεύμα και η ανάληψη ευθύνης πρέπει να ανυψωθούν σε νέο επίπεδο. Η Επιτροπή καλεί τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων να ενστερνισθούν τη νέα αυτή στρατηγική και να την εγκρίνουν κατά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Συγχρόνως θα αναβαθμιστεί ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Οι μέθοδοι διακυβέρνησης θα ενισχυθούν προκειμένου να διασφαλίζεται ο μετασχηματισμός των δεσμεύσεων σε έμπρακτα και αποτελεσματικά μέτρα. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο. Οι διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και αξιολόγησης στο πλαίσιο τόσο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» όσο και του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης («ΣΣΑ») θα διεξάγονται ταυτόχρονα (χωρίς ωστόσο να παύσουν να αποτελούν διακριτούς μηχανισμούς), προκειμένου να επιτυγχάνεται μεγαλύτερη συνεκτικότητα. Η προσέγγιση αυτή θα επιτρέψει σε αμφότερες τις στρατηγικές να κατατείνουν στην επίτευξη παρεμφερών μεταρρυθμιστικών στόχων, χωρίς να χάνουν τη λειτουργική τους αυτοτέλεια.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τα μέλη του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** προσπαθούν να συνδράμουν στη συζήτηση των εθνικών κρατών, με μια σειρά εκθέσεων σχετικά με την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα οι οποίες προχωρούν περισσότερο από τη συμφωνία των ηγετών της Ε.Ε. το Δεκέμβριο του 2009. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του ΕΚ (23/2/2010), ο Ισπανός ευρωβουλευτής Mergallo y Marfil ήταν ο εισηγητής μιας έκθεσης σχετικά με την προτεινόμενη Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή και με το πακέτο των εγγράφων που μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της θέσης του νομοθέτη για τη μελλοντική διαμόρφωση του πλαισίου εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα στην Ευρώπη. Οι ανησυχίες, όμως, ότι τα νέα όργανα, μαζί με ένα κυρίαρχο Συμβούλιο κινδύνου για την παρακολούθηση του χρηματοπιστωτικού τομέα της Ευρώπης στο σύνολό του, θα μπορούσαν να παραβιάσουν τις αποφάσεις ενός κράτους οδήγησαν τα κράτη-μέλη να συμφωνήσουν σε μια αποδυναμωμένη εκδοχή των προτάσεων. Οι ευρωβουλευτές προσπαθούν να επαναφέρουν την ισορροπία, υπογραμμίζοντας την ανάγκη μεγαλύτερης

εποπτείας που ενισχύεται από τα πρόσφατα γεγονότα στην Ελλάδα. Μεταξύ άλλων, ο ευρωβουλευτής Garcia-Mergallo y Marfil ζητά να είναι όσο πιο δεσμευτικές οι τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές του τραπεζικού συστήματος και να θεσμοθετηθεί ένα κεντρικό ταμείο στο οποίο οι τράπεζες θα πρέπει να συνεισφέρουν για την αποπληρωμή μελλοντικών σχεδίων διάσωσης.

Οι σοβαρές διαφορές απόψεων μεταξύ των εκθέσεων του ΕΚ και των θέσεων των κρατών μελών, καθώς και η συνεχιζόμενη διαμάχη μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. για την εξασφάλιση μεγαλύτερης επιρροής στους προτεινόμενους νέους θεσμούς, θα μπορούσε να καθυστερήσει τα ευρωπαϊκά σχέδια για την αναμόρφωση του πλαισίου εποπτείας. Το ΕΚ έχει εκφράσει την επιθυμία του να ψηφίσει για το οικονομικό πακέτο στο σύνολό του στα μέσα Ιουλίου, με τόσο το ΕΚ όσο και τα κράτη μέλη να επιθυμούν τα νέα όργανα να λειτουργούν μέχρι το τέλος του 2010.

Η περίπτωση της Ισπανίας

Μόλις λίγες μέρες πριν από την άτυπη Σύνοδο Κορυφής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας (11/2/2010), οι ανησυχίες της αγοράς για τα δημόσια οικονομικά εξακολουθούσαν να ταλανίζουν τις εθνικές κυβερνήσεις και να τραβούν τα φώτα της δημοσιότητας. Η **Ισπανία** συνέχισε τις εντατικές δημόσιες σχέσεις της, μετά από ανησυχίες ότι το έλλειμμα στην Ελλάδα και τα επίπεδα χρέους θα εξαπλωθούν σε Ισπανία και Πορτογαλία. Επαναλαμβάνοντας τις υποσχέσεις για μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος μέχρι το 2013 (από το 11,4 % του περασμένου έτους), ο José Manuel Campa Fernández, Γενικός Γραμματέας Οικονομικών Υποθέσεων, επέμεινε ότι η Ισπανική κυβέρνηση θα «πραγματοποιήσει την αναγκαία αναπροσαρμογή». Αλλά η αποκάλυψη ότι το ισπανικό ταμείο προτίθεται να ενισχυθεί με € 76,8 δισεκατομμύρια μέσω έκδοσης χρέους αυτό το έτος εγείρει νέες αμφιβολίες στην αγορά, αυξάνοντας τις αποδόσεις των ομολόγων της χώρας. Σε άρθρο του στην εφημερίδα New York Times, ο Νομπελίστας οικονομολόγος Paul Krugman δήλωσε ότι οι δυσκολίες της Ισπανίας ήταν «ένα μάθημα σχετικά με τα προβλήματα που προκύπτουν από το ότι υπάρχει μια νομισματική ένωση χωρίς φορολογική ενοποίηση και ενοποίηση στην αγορά εργασίας». Μετά από μια δεκαετία μεγάλης ανάπτυξης, το 2008 υπήρξε η κατάρρευση της φούσκας στο στεγαστικό τομέα στην Ισπανία, αφήνοντας τη χώρα με υπερβολικό κόστος εργασίας, ελικοειδή ανεργία και ένα μεγάλο έλλειμμα του προϋπολογισμού. Σύμφωνα με τον Paul Krugman, εάν η Ισπανία είχε το δικό της εθνικό νόμισμα, αυτή θα ήταν η κατάλληλη στιγμή για υποτίμηση.

Β. ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ Η Ε.Ε.

Η **Ελλάδα** αποτελεί το κύριο θέμα της συζήτησης για τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, η οποία άρχισε τον Απρίλιο του 2009, όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση για την ανάγκη ανάληψης διορθωτικής δράσης. Το Δεκέμβριο του 2009, το Συμβούλιο ανέφερε, σε απόφασή του, ότι η Ελλάδα απέτυχε να συμμορφωθεί με αυτή τη σύσταση. Στις αρχές Φεβρουαρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε ένα ελληνικό σχέδιο για τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος της χώρας κάτω από το όριο του 3% του ΑΕΠ μέχρι το τέλος του 2012, αλλά επέμεινε στα σκληρά μέτρα επιτήρησης για να βεβαιωθεί ότι το σχέδιο ακολουθείται με αποτελεσματικότητα. Η

Ελλάδα προτίθεται να μειώσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα κατά τέσσερες ποσοστιαίες μονάδες το 2010, αφού άγγιξε το 12,7% του ΑΕΠ το 2009.

Κατά την **Άτυπη Σύνοδος Κορυφής** (11/2/2010) που συγκάλεσε ο Πρόεδρος Van Rompuy, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων σε δήλωσή τους τονίζουν τόσο την ευθύνη της ελληνικής κυβέρνησης όσο και την αλληλεγγύη της Ε.Ε. Οι ευρωπαίοι ηγέτες προσπάθησαν να στηρίξουν λεκτικά την Ελλάδα στη Σύνοδο Κορυφής, αλλά δεν έκαναν συγκεκριμένες προτάσεις για να βοηθήσουν τη χώρα, επικαλούμενοι «στρατηγικούς» λόγους. Στο κοινό ανακοινωθέν³ αναφέρονταν, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα: «Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ε.Ε. ανέλαβαν τη δέσμευση να βοηθήσουν την Ελλάδα να αντιμετωπίσει το δημοσιονομικό της πρόβλημα, εάν χρειαστεί. Η ελληνική κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να βελτιώσει τα δημόσια οικονομικά της χώρας και σκοπεύει να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα κατά 4 εκατοστιαίες μονάδες το 2010. Η ελληνική κυβέρνηση δεν ζήτησε καμία οικονομική στήριξη. Οι αρχηγοί εξέφρασαν ισχυρή πολιτική δέσμευση να αναλάβουν αποφασιστική και συντονισμένη δράση εάν χρειασθεί...» Οι αρχηγοί κάλεσαν το Συμβούλιο Ecofin να υιοθετήσει, κατά τη σύνοδό του της 16ης Φεβρουαρίου, συστάσεις προς την Ελλάδα.

Σε συνέντευξη που παραχώρησε ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy μετά το πέρας των εργασιών του Άτυπου Συμβουλίου ανέφερε ότι τα κράτη μέλη της ευρωζώνης θα αναλάβουν αποφασιστική και συντονισμένη δράση εάν κριθεί απαραίτητο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της. Ο Herman Van Rompuy υπογράμμισε ότι η οικονομική ενίσχυση δε θα είναι άμεση. Επεσήμανε ότι η Ε.Ε. υποστηρίζει πλήρως τις προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης για την εφαρμογή ενός μακρύ καταλόγου μέτρων λιτότητας που περιγράφονταν στο σχέδιο της ελληνικής κυβέρνησης τον περασμένο μήνα. «Καλούμε την ελληνική κυβέρνηση να εφαρμόσει όλα αυτά τα μέτρα με αυστηρό και αποφασιστικό τρόπο».

Οι Υπουργοί Οικονομικών της Ε.Ε. συναντήθηκαν στις Βρυξέλλες (Ecofin, 16/2/2009) προκειμένου να επισημοποιήσουν ένα χρονοδιάγραμμα για τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος της Ελλάδας από 12,7% σε 3% μέχρι το 2012. Τα προβλήματα της Ελλάδας επισκίασαν άλλα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Οι υπουργοί συμφώνησαν να δώσουν στην Ελλάδα προθεσμία μέχρι τις 16 Μαρτίου να υποβάλει έκθεση σχετικά με νέα δημοσιονομικά μέτρα που θα εφαρμοστούν κατά τη διάρκεια του 2010. Έως τις 15 Μαΐου, η χώρα θα πρέπει να καθορίσει επακριβώς τις λεπτομέρειες των εν λόγω μέτρων και να υποβάλει τριμηνιαίες εκθέσεις στη συνέχεια. Το ελληνικό σχέδιο ανάκαμψης θα εξαρτηθεί από την έκθεση που θα υποβληθεί τον Μάρτιο. Ως σχέδιο βοήθειας, τα κράτη μέλη υπογράμμισαν, επίσης, ότι θα προσφέρουν υποστήριξη για την ελληνική οικονομία, εφόσον χρειάζεται, όπως συμφωνήθηκε από τους ηγέτες της Ε.Ε. στις 11 Φεβρουαρίου.

Κατά τη συνάντηση των υπουργών Οικονομικών της Ε.Ε. (ECOFIN), απαντώντας σε ερωτήσεις δημοσιογράφων σχετικά με το ενδεχόμενο «διάσωσης» της ελληνικής οικονομίας, οι υπουργοί ήταν απρόθυμοι να δώσουν πληροφορίες για τα σχέδια έκτακτης ανάγκης. Ο υπουργός Οικονομικών της Ιρλανδίας Brian Lenihan δήλωσε ότι ορισμένα κράτη μέλη - ιδίως η Γερμανία - ήταν απρόθυμα να προσδιορίσουν τί αναμένεται να κάνουν για να στηρίξουν την ελληνική οικονομία. Επισημάνθηκε, όμως, ότι αυτή η συνάντηση, όμως, του ECOFIN (ειδικά από τους 16 υπουργούς της Ευρωζώνης) ήταν

³ <http://www.consilium.europa.eu/showFocus.aspx?id=1&focusId=441&lang=el>

μια επίδειξη της αλληλεγγύης εις απάντηση των σεναρίων που θέλουν την Ελλάδα να αφήνει το ευρώ.

Επόμενα βήματα:

- 16 Μαρτίου 2010 λήγει η προθεσμία για την ανακοίνωση του χρονοδιαγράμματος της Ελλάδας για την διόρθωση του ελλείμματος.
- 15 Μαΐου 2010: λήγει η δεύτερη προθεσμία για τη δημοσίευση των ελληνικών διορθωτικών μέτρων.

Δημοσιεύματα από τον ελληνικό τύπο

«Η Ελλάδα βρέθηκε λοιπόν, και πιθανότατα θα συνεχίσει να βρίσκεται για λίγο καιρό ακόμη, στη δίνη του κυκλώνα. Τα βλέμματα όλων των Ευρωπαίων είναι στραμμένα επάνω της τη στιγμή που οι κερδοσκόποι επιχειρούν να αποσταθεροποιήσουν, μέσω αυτής, ολόκληρη την ευρωζώνη. Αναμέναμε με πολύ ενδιαφέρον τη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών. Ήταν μάλιστα η πρώτη που συγκλήθηκε με πρωτοβουλία του περίφημου «νέου προέδρου» Χέρμαν βαν Ρομπάι. Τα κράτη-μέλη της Ένωσης έσπευσαν να ανακοινώσουν ότι θα συνδράμουν την Ελλάδα, η οποία λόγω του πολύ μεγάλου ελλείμματος αποτελεί τον αδύναμο κρίκο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Δεν θα ήταν όμως ο πιο αδύναμος κρίκος, αν δεν υπήρχε η άρνηση από μέρους της Γερμανίας να παράσχει άμεση βοήθεια στην Ελλάδα, κάτι που θα μπορούσε να κάνει και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αν του είχε επιτραπεί να παρέμβει. Είναι γνωστή η μεγάλη διστακτικότητα της Γερμανίας, η οποία οφείλεται τόσο στον ισχυρό ρόλο που έχουν τα κρατίδια στη λήψη αποφάσεων, αλλά και στην ίδια την παράδοση της χώρας που θεωρεί ότι είναι η πιο ενάρετη από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ και δυσκολεύεται να δεχτεί ότι θα πληρώσει το λογαριασμό για τις ασυνέπειες άλλων. Αυτή η τάση της γερμανικής απομόνωσης ήταν που οδήγησε την καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ να αντιταχθεί στην ιδέα ενός ευρωπαϊκού σχεδίου αναθέρμανσης της οικονομίας σαν αντίδοτο στην κρίση. Έτσι, η ΕΕ περιορίστηκε στο άθροισμα μια σειράς εθνικών σχεδίων, κάτι που ομολογουμένως δεν αποτελεί δείγμα ενότητας.

Πράγματι, η τελευταία Σύνοδος των Βρυξελλών πρέπει να θεωρείται σημαντική: η Ευρώπη επέδειξε αλληλεγγύη στην Ελλάδα, η οποία θα βρίσκεται στο εξής υπό την επιτήρηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που της ζήτησε να καταρτίσει έναν προϋπολογισμό λιτότητας, με τη διαβεβαίωση ότι θα της παρασχεθεί έκτακτη βοήθεια σε περίπτωση ανάγκης. Έγινε επίσης αντιληπτό ότι οι «27» έμειναν ικανοποιημένοι από την τελική ανακοίνωση, καθώς έτσι εξουδετερώθηκαν οι κερδοσκόποι και αποφεύχθηκε η περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης. Μπορούμε μάλιστα να στοιχηματίσουμε ότι στο τετ-α-τετ του γάλλου προέδρου με τον έλληνα πρωθυπουργό δόθηκαν κάποιες εγγυήσεις από μέρους της Γαλλίας, οι οποίες δεν ήταν απαραίτητο να κοινοποιηθούν.

Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι μέσα από αυτές τις δυσκολίες -εξάλλου ποτέ δεν είναι αργά- αναδύθηκε η ιδέα μιας κοινής ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης. Μπορεί μια τέτοια διατύπωση να ακούγεται μεγαλόστομη. Στην πραγματικότητα, δεν πρόκειται παρά για μια προσπάθεια συντονισμού των εθνικών πολιτικών στα οικονομικά και δημοσιονομικά ζητήματα με στόχο να ληφθούν κοινές πρωτοβουλίες. Η Γαλλία είχε υποστηρίξει αυτή την ιδέα από την πρώτη στιγμή που γεννήθηκε το ευρώ. Εν μέσω της κρίσης, η ίδια ιδέα επανήλθε στο προσκήνιο και αποτελεί πλέον επείγουσα ανάγκη. Τελικά, την αποδέχθηκε ακόμη και η Γερμανία, όπως έδειξε η δήλωση της Άνγκελα

Μέρκελ κατά τη διμερή συνάντηση Γαλλίας- Γερμανίας. «Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συντονίσει καλύτερα τις προσπάθειές της, κάτι που σημαίνει ότι εμείς οι ηγέτες των 27 κρατών είμαστε η οικονομική κυβέρνηση της Ένωσης» είτε η γερμανίδα καγκελάριος. Αν δεν ήταν έτσι τα πράγματα, τότε η τελευταία σύνοδος κορυφής θα έπρεπε να μπει στο αρχείο. Ο πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας αποτόλμησε, χωρίς να φοβάται ότι θα διαψευσθεί, τη δήλωση ότι δεν άκουσε «ούτε ένα κράτος να αμφισβητεί την αναγκαιότητα μιας οικονομικής κυβέρνησης της Ευρώπης».

Το πρώτο λοιπόν αποτέλεσμα της ελληνικής κρίσης θα είναι η αποδοχή αυτής της ιδέας ώστε να χαραχθεί μια κοινή πορεία στην οικονομία η οποία θα περιλαμβάνει καθεμία από τις επιμέρους πολιτικές των μελών της Ένωσης. Αυτή η προοπτική ενός πιο αποτελεσματικού συντονισμού θα αποδειχθεί πολύτιμη για την κατανόηση της περιόδου που ανοίγεται μπροστά μας και όλοι ελπίζουμε ότι θα οδηγήσει στην έξοδο από την κρίση. Το δίδαγμα που αντλούμε από τις «εύθραυστες» οικονομίες της Ελλάδας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας, αν και αυτές δεν είναι οι μόνες οικονομικά «αδύναμες» χώρες, δεν είναι ότι πρέπει να αφεθούμε στη δίνη των ελλειμμάτων, ούτε όμως και ότι τα ελλείμματα είναι από μόνα τους επικίνδυνα.

Το πραγματικό δίδαγμα για τις κυβερνήσεις είναι ότι πρέπει να επιδείξουν σθένος και αποφασιστικότητα, προκειμένου να ελέγξουν και να περιορίσουν τα ελλείμματά τους. Συνεπώς, οφείλουν να εφαρμόσουν προγράμματα σταδιακής μείωσης των ελλειμμάτων, προκειμένου να επιστρέψουν σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, ενώ την ίδια στιγμή θα πρέπει να πραγματοποιήσουν δομικές αλλαγές, οι οποίες θα οδηγήσουν μεσοπρόθεσμα σε συνθήκες οικονομικής ανάρρωσης. (*Jean-Marie Colombani, «Τι κέρδισε η Ευρώπη από την περιπέτεια της Ελλάδας», ΤΟ ΒΗΜΑ, 14/2/2010*)

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου αναφέρονται σε μεγάλη έκταση στη διεθνή κρίση στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, η οποία συνεχίζεται ραγδαία. Κυρίαρχο θέμα στον ξένο τύπο ήταν η άτυπη Σύνοδος Κορυφής της Ε.Ε. και το δημόσιο χρέος της Ελλάδας. Κοινός είναι ο προβληματισμός για τους κινδύνους που απειλούν τη ζώνη του ευρώ από φαινόμενα «τύπου Ελλάδος», ενώ οι περισσότεροι αναλυτές τονίζουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να μην «έβαλε το χέρι στην τσέπη» για να δώσει δάνεια, ωστόσο παρακολουθεί ασφυκτικά την πορεία της ελληνικής οικονομίας, με δεδομένο ότι οι ίδιοι οι Έλληνες πρέπει να επιδείξουν «καλή διαγωγή». Σύμφωνα με τη βρετανική εφημερίδα «The Guardian», η γερμανίδα καγκελάριος Angela Merkel αντιτάχθηκε στην άμεση «διάσωση» της Ελλάδας κατά τη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών, η οποία δεν κατόρθωσε να προσφέρει συγκεκριμένες προτάσεις, παρά την επίδειξη της γαλλογερμανικής ενότητας έναντι της κρίσης και την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι στέλνει «σαφές μήνυμα αλληλεγγύης προς την Ελλάδα». Συγκεκριμένα υπογραμμίζεται ότι «η Γερμανία πάτησε φρένο στην οικονομική βοήθεια για νομικούς λόγους αλλά και για λόγους αρχής».

Ομοίως η βρετανική εφημερίδα The Independent διαπιστώνει ρωγμές στην απάντηση της Ευρώπης στην ελληνική κρίση σημειώνοντας ότι «δόθηκαν υποσχέσεις στήριξης της ευρωζώνης, αλλά όχι μετρητά». Χαρακτηρίζει μάλιστα «υποχώρηση» την

τελική απόφαση της συνόδου, από την αρχική πρόθεση να ανακοινωθεί πακέτο σωτηρίας για την Ελλάδα ύψους πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ. Σύμφωνα με τον αγγλικό τύπο η νομική μελέτη της γερμανικής Βουλής έκρινε πως θα ήταν αντισυνταγματική η εφαρμογή σχεδίου σωτηρίας της Ελλάδας. Σε αναφορές της σημειώνει πως, αν η Ευρώπη δεν στεκόταν στο πλάι της Ελλάδας, ο πανικός θα εξαπλωνόταν στα ισπανικά, στα πορτογαλικά, ακόμη και στα ιταλικά ομόλογα. Ολόκληρη η ευρωζώνη θα μπορούσε να διαλυθεί. Οι αγορές ομολόγων αντέδρασαν θετικά στο ανακοινωθέν των ηγετών. Η ελπίδα είναι ότι το επιτόκιο των ελληνικών ομολόγων θα υποχωρήσει τώρα, καθιστώντας πιο εύκολη τη θέση της Αθήνας να διαχειριστεί τις υποχρεώσεις της.

Τέλος το βρετανικό τηλεοπτικό δίκτυο BBC στην ιστοσελίδα του υποστηρίζει ότι «οι χρηματοπιστωτικές αγορές δεν έχουν πειστεί από τη δέσμευση στήριξης προς την Ελλάδα των ευρωπαϊών ηγετών. Το πρόβλημα είναι η απουσία των λεπτομερειών». Αν και ανακοινώθηκε ότι επήλθε συμφωνία, στη συνέχεια φάνηκε ότι οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσέφεραν μόνο προφορικά την υποστήριξή τους στην Ελλάδα. Η γερμανίδα καγκελάριας δήλωσε ότι εστάλη σαφές μήνυμα υποστήριξης προς την Ελλάδα, οι αγορές όμως χρειάζονται κάτι περισσότερο από μηνύματα. Τόνισε ότι θέλουν να ξέρουν τι θα συμβεί αν η Ελλάδα δεν μπορέσει να αντιμετωπίσει το χρέος της.

- Rachman G, "Greece threatens more than the euro", Financial Times, 22/2/2010
- "Greek crisis emboldens euro critics ", Financial Times, 22/2/2010
- "Euro loses its lure after Greek crisis", Financial Times, 23/2/2010
- Politi P, "Call for probe on banks' role in Greek crisis ", Financial Times, 25/2/2010
- O'Grady S, "Now Greece heads for junk status as crisis intensifies", The Independent, 26/2/2010,
- "Greece leads Europe's winter of discontent", The Independent, 24/2/2010,
- O'Grady S, "Eurozone crisis threatens recovery", The Independent, 6/2/2010,
- O'Grady S, "Cracks appear in Europe's response to Greek crisis", The Independent, 12/2/2010

Γαλλικός τύπος

Όλες οι μεγάλες γαλλικές εφημερίδες ανέδειξαν με πρωτοσέλιδα και ολοσέλιδα αφιερώματα τόσο την οικονομική κρίση της Ελλάδας όσο και της Ευρώπης στο σύνολό της. «Η Ευρώπη δεν έχει άλλη επιλογή: το ελληνικό δράμα δεν πρέπει να καταλήξει σε τραγωδία!», ήταν ένας τίτλος στη «Le Monde». Αναφέρεται στο γαλλικό τύπο ότι η Ε.Ε. θα βοηθήσει την Ελλάδα να ξεπεράσει τα οικονομικά προβλήματα της, δεδομένου ότι δεν έχει άλλη επιλογή. Επισημαίνεται ότι η Ευρώπη θέλει να ασκήσει πίεση στην Αθήνα για να διασφαλιστεί ότι όχι μόνο η κυβέρνηση, αλλά και ο ελληνικός λαός, αντιλαμβάνεται τις θυσίες που πρέπει να γίνουν.

Όπως αναφέρεται στα δημοσιεύματα του γαλλικού τύπου, υπάρχουν πολλά σενάρια στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για να εξέλθει η Ελλάδα από τη δεινή οικονομική της κατάσταση. Το πρώτο σενάριο περιλαμβάνει ένα ευρωπαϊκό σχέδιο διάσωσης, που όμως εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ένα μεγάλο εμπόδιο καθώς οι ευρωπαϊκές συνθήκες απαγορεύουν μια τέτοια διάσωση για τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Ένα άλλο σενάριο θα ήταν μια παρέμβαση από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αλλά οι Ευρωπαίοι θέλουν να αποφύγουν τη λύση αυτή, που περιγράφεται ως «ταπεινωτική» από τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Jean-Claude Trichet. Σύμφωνα με δηλώσεις του Joaquin Almunia αρμόδιος Επίτροπος για τον

Ανταγωνισμός, οι Ευρωπαίοι «δε χρειάζεται να προσφύγουν στο ΔΝΤ» για να βοηθήσουν την Ελλάδα. Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων προέβησαν σε μια δήλωση αρχών για τη στήριξη της χώρας. Η στήριξη αυτή, η οποία δεν έχει κάποιο επίσημο οικονομικό σκέλος, εκφράστηκε «σε τέλεια συμφωνία με την Επιτροπή και την ΕΚΤ» σύμφωνα με το Γάλλο Πρόεδρο Nicolas Sarkozy. «Η δέσμευση από την Ελλάδα να μειώσει σημαντικά το έλλειμμα της το 2010 θα πρέπει να παρακολουθείται κάθε μήνα από την Ε.Ε.», είπε ο Γάλλος πρόεδρος.

Σύμφωνα με το γαλλικό τύπο, ο Jean-Claude Trichet και ο Herman Van Rompuy, δε σταματούν να πιστεύουν ότι η Ελλάδα «θα λάβει όλες τις αναγκαίες αποφάσεις». Όμως, η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των ευρωπαϊκών αρχών και της Αθήνας έχει αποτύχει: οι αγορές είναι απρόθυμες να πληρώσουν τα λόγια. Ο Πρόεδρος της ευρωζώνης Jean-Claude Juncker, έχει αποκλείσει το σενάριο πτώχευσης της Ελλάδας. Επίσης, ο Jean-Claude Juncker εξηγεί, σε συνέντευξή του στη «Libération», τις θέσεις της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της κρίσης στην Ελλάδα τονίζοντας ότι: «δεν υπάρχει μια συνολική έλλειψη διακυβέρνησης του ευρώ, το Σύμφωνο Σταθερότητας είναι εκεί για να αποδείξει το αντίθετο. Αλλά τώρα έχουμε αποφασίσει, μετά από κακές εμπειρίες, να υπάρχει μεγαλύτερη έμφαση στις διάφορες ανταγωνιστικότητες μεταξύ των κρατών μελών της ευρωζώνης. Εάν ένα κράτος αποκλίνει, θα έχουμε μια συζήτηση με αυτό. Δεν πρόκειται να αποδεχθώ οποιαδήποτε παραβίαση των υποχρεώσεων της ένταξης στη ζώνη του ευρώ».

Σύμφωνα με δημοσίευμα του Γαλλικού τύπου, ο Καναδός οικονομολόγος, Robert Mundell πιστεύει ότι η Ιταλία αποτελεί «μεγαλύτερη απειλή» από την Ελλάδα για το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα. «Σε έναν κόσμο που κλονίστηκε από την κρίση, σε μια ήπειρο με πάνω από 20 εκατομμύρια ανέργους, η οποία απειλείται από μια διαρκή πτώση σε σχέση με τις αναδυόμενες δυνάμεις, είναι πλέον προφανές ότι η Ευρώπη χρειάζεται έναν πιλότο, μια κατεύθυνση, μια φιλοδοξία», σημειώνει στην έκθεσή του, ο συντηρητικός, Alain Lamassoure (πρώην Υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων). Στο ίδιο πνεύμα και ο Martin Schulz, ηγέτης του Σοσιαλιστικού Κόμματος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αμφισβήτησε ανοιχτά «την ικανότητά του Herman Van Rompuy να πείσει τους 27 για ένα κοινό σχέδιο». Σύμφωνα με άρθρο της «Libération», η ΕΚΤ πρέπει να χρηματοδοτήσει το δημόσιο χρέος και οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και η Επιτροπή πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για την προσαρμογή των καθηκόντων της ΕΚΤ. «Το μέλλον του ευρώ είναι στα χέρια τους».

Σύμφωνα με άλλα δημοσιεύματα του γαλλικού τύπου, στις δύσκολες αυτές στιγμές η γαλλογερμανική σύμπραξη ανέλαβε δράση. Η κύρια ιδέα της γαλλικής κυβέρνησης, για να δώσει νέα ώθηση στο γαλλο-γερμανικό άξονα, ήταν η δημιουργία ενός γαλλογερμανικού υπουργείου, μια ιδέα που, όμως, απορρίφθηκε πλήρως από τη γερμανική καγκελαρία για πολιτικούς και θεσμικούς λόγους. «Η ιδέα ήταν αρκετά ελκυστική», δήλωσε η Angela Merkel. «Ωστόσο, δεν μπορούσε να λειτουργήσει, λόγω του θεμελιώδους νόμου μας». Αυτό όμως που τελικά αποφάσισαν να κάνουν Παρίσι και Βερολίνο είναι να συντονίσουν τις στρατηγικές τους για να ξεπεραστεί η οικονομική κρίση. Μάλιστα, οι δύο αυτές ευρωπαϊκές πρωτεύουσες έδειξαν τη φιλοδοξία τους σ' ένα μακροσκελές έγγραφο με 80 προτάσεις σε 6 ευρύτερους τομείς συνεργασίας: (1) Οικονομία, χρηματοδότηση και απασχόληση, (2) Ενέργεια, κλίμα και βιοποικιλότητα, (3) Ανάπτυξη, καινοτομία, έρευνα, εκπαίδευση, (4) Εξωτερική πολιτική, άμυνα και ασφάλεια, (5) Προσέγγιση της κοινωνίας των πολιτών, (6) Θεσμικό πλαίσιο. Ο Nicolas

Sarkozy δήλωσε μετά την αναγγελία των 80 προτάσεων του γαλλογερμανικού άξονα: «Κάνουμε τα πάντα για να εφαρμόσουμε την αιφόρο ανάπτυξη και να συμπεριλάβουμε την αρχή της αειφορίας ως κατευθυντήρια γραμμή για τις δράσεις μας». Παρίσι και Βερολίνο, έδειξαν επίσης, την πρόθεση τους να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους για βελτίωση της διακυβέρνησης σε επίπεδο G20 και στο ΔΝΤ και την εμβάθυνση του διαλόγου ανάμεσα στις επιχειρήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους και στις δύο πλευρές του Ρήνου.

- “L’Europe n’a pas le choix: le drame grec ne finira pas en tragedie”, Le Monde, 01-02-2010.
- “L’idée d’un ministère franco-allemand écartée”, Le Figaro, 04-02-2010.
- “Les 80 propositions de Merkel et Sarkozy”, Le Figaro, 04-02-2010.
- “L’UE ne veut pas faire appel au FMI pour aider la Grèce”, Le Monde, 09-02-2010.
- L’Europe réfléchit à un plan d’aide pour la Grèce”, Le Monde, 09-02-2010.
- “Le plan de sortie de crise de M. Van Rompuy”, Le Monde, 09-02-2010.
- “Les cinq pistes pour sauver la Grèce”, Le Figaro, 09-02-2010.
- “L’Europe en quête d’un pilote en temps de crise”, Le Figaro, 10-02-2010.
- “La zone euro s’apprête à secourir la Grèce”, Le Figaro, 10-02-2010.
- “L’UE annonce un accord sur l’aide à la Grèce”, Le Figaro, 11-02-2010.
- “L’Europe soutiendra la Grèce «et toute la zone euro»”, Le Figaro, 11-02-2010.
- “Un soutien moral contre les marchés”, Liberation, 12-02-2010.
- “La Grèce doit d’abord tenir ses engagements”, Liberation, 12-02-2010.
- “La BCE doit financer la dette souveraine”, Liberation, 15-02-2010.
- “Pire que la Grèce, l’Italie est le principal danger de la zone euro”, Le Monde, 23-02-2010.

Γερμανικός τύπος

Η κατάσταση της Ευρωπαϊκής οικονομίας αποκτά διττή σημασία για την «Ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση», πρώτον διότι αναδεικνύει τα όρια του οικονομικού χάσματος στην Ευρωζώνη και δεύτερον, διότι θέτει σοβαρά διλήμματα ριζικών μεταρρυθμίσεων. Με τα παραπάνω ζητήματα και με αφορμή τη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών, ο γερμανικός τύπος ασχολείται με αμείωτο ενδιαφέρον ήδη από τις αρχές Ιανουαρίου.

Το αξιοσημείωτο της επισκόπησης που ακολουθεί είναι ότι η ενασχόληση του γερμανικού τύπου με την οικονομική κρίση στην Ευρώπη προβάλλεται κυρίως μέσα από τη σκοπιά της ελληνικής οικονομίας, η οποία χρησιμεύει ως ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Έτσι λοιπόν, μία μεγάλη μερίδα γερμανικών άρθρων υποστηρίζει ότι θα πρέπει να επέλθει μία ριζική αλλαγή νοοτροπίας στη διαχείριση των δημοσιονομικών της Ελλάδας. Παράλληλα, το πρόγραμμα της ελληνικής κυβέρνησης χαρακτηρίζεται ως ένα ικανοποιητικό πρώτο βήμα που αποτελεί απλώς τη βάση για περαιτέρω μέτρα και περικοπές. Γενικότερα, η γερμανική στάση χαρακτηρίζεται σ’ ένα πρώτο στάδιο, μέχρι και τα μέσα του Φεβρουαρίου, από ιδιαίτερη αδιαλλαξία και υποδηλώνει μία έντονη δυσπιστία για το εάν η χώρα έχει ανακτήσει τον έλεγχο της κατάστασης. Σημείο σύγκλισης αποτελεί η πεποίθηση ότι η χώρα θα πρέπει να λύσει μόνη της τα προβλήματά της.

Η σκληρή στάση του γερμανικού τύπου αρχίζει να κάμπτεται κυρίως από τα μέσα του Φεβρουαρίου, όπου τότε αρχίζει να προβάλλεται η άποψη ότι οι έντονες πιέσεις που ασκούνται στο ευρώ δεν οφείλονται αποκλειστικά και μόνο στα ελλειμματικά κράτη-μέλη και δε μπορούν ν' αντιμετωπιστούν παρά μόνο σ' Ευρωπαϊκό επίπεδο. Έτσι οδηγούμαστε σε μία νέα προσέγγιση του γερμανικού τύπου που αποτυπώνεται, κυρίως, την επομένη της Συνόδου Κορυφής των Βρυξελλών. Η κυρίαρχη άποψη είναι ότι η Ευρωζώνη βρίσκεται μπροστά σε μία νέα ευκαιρία να τεθούν αυστηροί μηχανισμοί κυρώσεων, ενώ το κύριο αποτέλεσμα της Συνόδου, η αυστηρότερη επιτήρηση, θέτει ως απώτερο στόχο να δημιουργηθεί ένα νέο «παράδειγμα», το οποίο θα εφαρμόζεται και σε άλλες χώρες με παρόμοια οικονομικά προβλήματα, χωρίς να χρειαστούν νέες επίπονες διαπραγματεύσεις. Κάποιοι αρθρογράφοι φτάνουν ακόμα παραπέρα υποστηρίζοντας ότι η οικονομική κρίση στην Ευρώπη μετατρέπεται σε κρίση εμπιστοσύνης προς το ίδιο το κράτος. Ως προς τα σενάρια οικονομικής βοήθειας της Γερμανίας προς την Ελλάδα, οι επίσημοι κύκλοι διαψεύδουν πως υπάρχουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις, αν και ο τύπος θεωρεί ότι είναι απλά θέμα χρόνου. Πάντως, οι γερμανοί οικονομολόγοι έχουν ήδη αρχίσει να εκφράζουν ανησυχίες ότι η βοήθεια διαωνίζει το χρέος και ότι θα πρέπει να αναζητηθούν μονιμότερες λύσεις στα πλαίσια της ΟΝΕ.

Συμπερασματικά, ο γερμανικός τύπος αμφιταλαντεύεται μεταξύ δύο τάσεων: η πρώτη επιρρίπτει τις ευθύνες της σημερινής κατάστασης στην ΟΝΕ στα «ανεύθυνα» κράτη-μέλη, τα οποία διακινδυνεύουν το μέλλον της, ενώ η δεύτερη αναδεικνύει τα ελλείμματα της Ε.Ε. και καλεί τα κράτη-μέλη για επαναπροσδιορισμό. Ποιο είναι το ζητούμενο για τη Γερμανία; Η διαφύλαξη της σταθερότητας και αξιοπιστίας του ευρώ ακόμα κι αν αυτό απαιτεί υποχωρήσεις που άλλοτε φάνταζαν ασύλληπτες.

- Jens Bastian, "Pleite? Mach doch nichts", Die Welt, 10/1/2010
- Olaf Gersemann, "Mit eiserner Disziplin kann Berlin den Euro retten", Die Welt, 7/2/2010
- Peter Schelling, "Schwierige Hilfe: Griechenland – ein ganzes Volk lebt auf Pump", Die Welt, 12/2/2010
- Jan Dams, "EU will an Griechenland Exempel statuieren", Die Welt, 13/2/2010
- Olaf Gersemann, "Griechenlands Krise ist auch eine Chance", Die Welt, 13/2/2010
- Michael Stürmer, "Es gibt nur einen Weg, die Demokratie zu retten", Die Welt, 21-2-2010
- Patrick Bernau und Konrad Mrusek, "So kommt der Staat zum Geld", FAZ, 22-2-2010

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

*(Για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας).
Επιλογή από ευρύτερο κείμενο από το τριμηνιαίο δελτίο που παραδόθηκε το Δεκέμβριο του 2009). Την ομάδα έργου συντονίζει ο Νίκος Κουτσιαράς.*

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2009, Ευρωπαϊκή Επιτροπή– Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοοικονομικών Υποθέσεων ⁴

Οικονομία της ΕΕ

Η ευρωπαϊκή οικονομία εμφανίζει σημάδια εξόδου από την κρίση με το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ να επανακτά θετικό πρόσημο καθώς κινούμαστε προς το τέλος του τρέχοντος έτους. Η έκταση, ωστόσο, της θετικής αυτής εξέλιξης, η οποία λαμβάνει χώρα νωρίτερα του αναμενομένου, υπολογίζεται ότι θα περιοριστεί μέσο-μακροπρόθεσμα, καθώς θα γίνονται αισθητές στην οικονομία οι δυσμενείς επιδράσεις στην αγορά εργασίας και τα δημόσια οικονομικά των κρατών μελών.

Η τρέχουσα ύφεση αποδείχτηκε η χειρότερη στην ιστορία της ΕΕ τόσο ως προς το μέγεθος και τη διάρκεια όσο και ως προς τη γεωγραφική της έκταση. Η μείωση του ΑΕΠ για το 2009 αναμένεται να ανέλθει στο 4% για την ευρωζώνη, ενώ το ίδιο ποσοστό μείωσης ισχύει και για το σύνολο της ΕΕ. Από την έναρξη της ύφεσης (δεύτερο μισό του 2008) η συνολική απώλεια προϊόντος ανέρχεται σε 5% ποσοστό που είναι τριπλάσιο του μέσου όρου των τριών προηγούμενων υφέσεων της ευρωπαϊκής οικονομίας. Όλα τα κράτη μέλη επηρεάστηκαν από τις επιπτώσεις της κρίσης, εντούτοις η έκταση των επιπτώσεων μεταξύ των χωρών διαφέρει ανάλογα με το βαθμό ανισορροπιών στο τραπεζικό σύστημα, το βαθμό ανοίγματος στο εμπόριο και την προγενέστερη επικρατούσα κατάσταση στη στεγαστική αγορά.

Τα σημάδια οικονομικής ανάκαμψης αντανακλώνται στην άνοδο των δεικτών καταναλωτικής και επιχειρηματικής εμπιστοσύνης, καθώς επίσης και στη βελτίωση των δεικτών συνολικής παραγωγής. Βασικοί μοχλοί ώθησης της ευρωπαϊκής οικονομίας είναι αφενός οι, χωρίς προηγούμενο, μακροοικονομικές παρεμβάσεις των κυβερνήσεων και των κεντρικών τραπεζών, που όχι μόνο απέτρεψαν μία συνολική κατάρρευση, αλλά έδωσαν ώθηση στην οικονομία, και αφετέρου οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης των ασιατικών χωρών με προεξέχουσα την Κίνα, που τόνωσαν τη διεθνή ζήτηση. Οι δύο αυτοί παράγοντες σε συνδυασμό με τη βελτίωση του επιχειρηματικού και καταναλωτικού κλίματος ανά κλάδο και ανά χώρα, εκτιμάται ότι θα ενισχύσουν τους ρυθμούς ανάπτυξης.

Η οικονομική ανάκαμψη ωστόσο, μετά την αρχική ώθηση, προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί με σαφώς χαμηλότερους ρυθμούς, εφόσον οι ίδιοι οι παράγοντες στους οποίους αποδίδεται η ανάκαμψη είναι προσωρινής φύσεως. Πιο συγκεκριμένα, οι ευνοϊκές επιδράσεις από τη διαδικασία προσαρμογής των αποθεμάτων θα τερματιστούν, ενώ και τα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης θα αρχίσουν σταδιακά να αποσύρονται, καθώς οι οικονομίες απομακρύνονται από τον κίνδυνο μίας βαθύτερης ύφεσης.

⁴ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16055_en.pdf

Επιπλέον, στη συνολική ζήτηση θα παρατηρηθεί μία σειρά από περιοριστικές επιδράσεις προερχόμενες από τη χρηματοπιστωτική απομόχλευση, τη δημοσιονομική προσαρμογή και την επιδείνωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας. Συγχρόνως, η διεθνής ζήτηση για εξαγωγές της ΕΕ δεν θα είναι επαρκής για να δώσει την απαιτούμενη ώθηση στην ευρωπαϊκή οικονομία, εφόσον ο παγκόσμιος χαρακτήρας της οικονομικής κρίσης έχει επηρεάσει αρνητικά και την εξωτερική ζήτηση. Τέλος, η συνολική προσφορά θα παρουσιάσει πτώση, εξαιτίας της επίδρασης της χρηματοπιστωτικής κρίσης στο δυνητικό προϊόν.

Πίνακας 1:

ΑΕΠ, ποσοστιαίες μεταβολές 2005-2011 (2009, 2010, 2011 προβλέψεις)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Belgium	1.8	2.8	2.9	1.0	-2.9	0.6	1.5
Germany	0.8	3.2	2.5	1.3	-5.0	1.2	1.7
Ireland	6.2	5.4	6.0	-3	-7.5	-1.4	2.6
Greece	2.2	4.5	4.5	2.0	-1.1	-0.3	0.7
Spain	3.6	4	3.6	0.9	-3.7	-0.8	1.0
France	1.9	2.2	2.3	0.4	-2.2	1.2	1.5
Italy	0.7	2	1.6	-1	-4.7	0.7	1.4
Cyprus	3.9	4.1	4.4	3.7	-0.7	0.1	1.3
Luxembourg	5.4	5.6	6.5	0.0	-3.6	1.1	1.8
Malta	4.1	3.8	3.7	2.1	-2.2	0.7	1.6
Netherlands	2.0	3.4	3.6	2.0	-4.5	0.3	1.6
Austria	2.5	3.5	3.5	2.0	-3.7	1.1	1.5
Portugal	0.9	1.4	1.9	0.0	-2.9	0.3	1.0
Slovenia	4.5	5.8	6.8	3.5	-7.4	1.3	2.0
Slovakia	6.5	8.5	0.4	6.4	-5.8	1.9	2.6
Finland	2.8	4.9	4.2	1.0	-6.9	0.9	1.6
EURO AREA	1.7	3	2.8	0.6	-4.0	0.7	1.5
Bulgaria	6.2	6.3	6.2	6.0	-5.9	-1.1	3.1
Czech Republic	6.3	6.8	6.1	2.5	-4.8	0.8	2.3
Denmark	2.4	3.3	1.6	-1.2	-4.5	1.5	1.8
Estonia	9.4	10	7.2	-3.6	13.7	-0.1	4.2
Latvia	0.6	12.2	0.0	-4.6	18.0	-4.0	2.0
Lithuania	7.8	7.8	9.8	2.8	18.1	-3.9	2.5
Hungary	3.5	4	1.0	0.6	-6.5	-0.5	3.1
Poland	3.6	6.5	6.8	5.0	1.2	1.8	3.2
Romania	4.2	7.9	6.3	6.2	-8.0	0.5	2.6
Sweden	3.3	4.2	2.6	-0.2	-4.6	1.4	2.1
United Kingdom	2.2	2.9	2.6	0.6	-4.6	0.9	1.9
EU	2.0	3.2	2.9	0.8	-4.1	0.7	1.6

Πηγή: έκθεση Ευρ. Επιτροπής

Ως εκ τούτου, μετά από ένα προσωρινό «άλμα» του ΑΕΠ στο δεύτερο μισό αυτού του έτους, ο ρυθμός ανάπτυξης του πραγματικού προϊόντος προβλέπεται φθίνων, αλλά θα ανακτήσει έδαφος κατά το δεύτερο μισό του επόμενου έτους. Καθώς η εγχώρια και εξωτερική ζήτηση θα ανακάμπτουν, ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 0,5% σε όρους τριμηνιαίων ποσοστιαίων μεταβολών εντός του 2011 για την ευρωζώνη και την ΕΕ. Οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές για τα έτη 2010 και 2011 υπολογίζεται ότι θα διαμορφωθούν σε ¾% και 1½% αντίστοιχα.

Αναφορικά με τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας, η ύφεση συνοδεύτηκε από δυσμενείς επιδράσεις αν και σε βαθμό μικρότερο από αυτόν που προέβλεπαν οι αρχικές εκτιμήσεις. Αυτό οφείλεται, κυρίως, στις μακροοικονομικές παρεμβάσεις των κυβερνήσεων που απέτρεψαν μία κλιμάκωση της ύφεσης και τις μεταρρυθμίσεις που αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ είχαν εφαρμόσει πριν από την έλευση της κρίσης. Σε κάθε περίπτωση, εντός των επόμενων τριμήνων αναμένονται αυξήσεις των απολύσεων από τις

επιχειρήσεις και η ανεργία προβλέπεται ότι θα αυξηθεί, φτάνοντας το 10¼% το 2011 στην ΕΕ, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την ευρωζώνη θα είναι 10¾%.

Πίνακας 2:

Ποσοστά ανεργίας, ΕΕ, 2005-2011 (2009-11 προβλέψεις)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Belgium	8.5	8.3	7.5	7.0	8.2	9.9	10.3
Germany	0.7	9.8	8.4	7.3	7.7	9.2	9.3
Ireland	4.4	4.5	4.6	6.0	11.7	14.0	13.2
Greece	9.9	8.9	8.3	7.7	9.0	10.2	11.0
Spain	9.2	8.5	8.3	1.3	17.9	20.0	20.5
France	9.3	9.2	8.4	7.8	9.5	10.2	10.0
Italy	7.7	6.8	6.1	6.8	7.8	8.7	8.7
Cyprus	5.3	4.6	4.0	3.6	5.6	6.6	6.7
Luxembourg	4.6	4.6	4.2	4.9	6.2	7.3	7.7
Malta	7.2	7.1	6.4	5.9	7.1	7.4	7.3
Netherlands	4.7	3.9	3.2	2.8	3.4	5.4	6.0
Austria	5.2	4.8	4.4	3.8	5.5	6.0	5.7
Portugal	7.7	7.8	8.1	7.7	9.0	9.0	8.9
Slovenia	6.5	6.0	4.9	4.4	6.7	8.3	8.5
Slovakia	6.3	3.4	1.1	9.5	12.3	12.8	12.6
Finland	8.4	7.7	6.9	6.4	8.5	10.2	9.9
Euro area	9.0	8.3	7.5	7.5	9.5	10.7	10.9
Bulgaria	0.1	9.0	6.9	5.6	7.0	8.0	7.2
Czech Republic	7.9	7.2	5.3	4.4	6.9	7.9	7.4
Denmark	4.8	3.9	3.8	3.3	4.5	5.8	5.6
Estonia	7.9	5.9	4.7	5.5	13.6	15.2	14.2
Latvia	8.9	6.8	6.0	7.5	16.9	19.9	18.7
Lithuania	8.3	5.6	4.3	5.8	14.5	17.6	18.2
Hungary	7.2	7.5	7.4	7.8	10.5	11.3	10.5
Poland	7.8	3.9	9.6	7.1	8.4	9.9	10.0
Romania	7.2	7.3	6.4	5.8	9.0	8.7	8.5
Sweden	7.4	7.0	6.1	6.2	8.5	10.2	10.1
United Kingdom	4.8	5.4	5.3	5.6	7.8	8.7	8.0
EU	8.9	8.2	7.1	7.0	9.1	10.3	10.2

Πηγή: έκθεση Ευρ. Επιτροπής

Η οικονομική κρίση θέτει κρίσιμες προκλήσεις στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας και τα κράτη μέλη θα πρέπει να υιοθετήσουν τις απαραίτητες πολιτικές προκειμένου να αποτρέψουν κινδύνους, όπως η οικονομική ανάκαμψη χωρίς τη δημιουργία θέσεων εργασίας, η αντιμετώπιση του κινδύνου αύξησης του αριθμού των μακροχρόνια ανέργων και η μείωση του εργατικού δυναμικού.

Όσον αφορά στα δημόσια οικονομικά, είναι γεγονός πως η κρίση προκάλεσε ισχυρές δυσμενείς επιπτώσεις στις δημοσιονομική κατάσταση των κρατών μελών με το έλλειμμα να αναμένεται να ανέλθει στο 7,5% και 7% του ΑΕΠ εντός του 2010 για την ΕΕ και την ευρωζώνη αντίστοιχα. Η αύξηση αυτή αποτελεί επακόλουθο της λειτουργίας των αυτόματων σταθεροποιητών σε καιρό κρίσης και κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας, της λήψης μέτρων δημοσιονομικής επέκτασης για την τόνωση των οικονομιών και της υψηλής ελαστικότητας των φορολογικών εσόδων ως προς τη φορολογική βάση, η οποία μειώθηκε εξαιτίας της κρίσης. Όμοια, και το δημόσιο χρέος υπολογίζεται να αυξηθεί σε 79¼% του ΑΕΠ για το 2010 (84% για την ευρωζώνη).

Πίνακας 3:

Δημόσιο χρέος γενικής κυβέρνησης % του ΑΕΠ, 2005-2011 (2009-2011 προβλέψεις)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Belgium	92.1	88.1	84.2	89.8	97.2	101.2	104.0
Germany	68.0	67.6	65.0	65.9	73.1	76.7	79.7
Ireland	27.6	25.0	25.1	44.1	65.8	82.9	96.2
Greece	00.0	97.1	95.6	99.2	112.6	124.9	135.4
Spain	43.0	39.6	36.1	39.7	54.3	66.3	74.0
France	66.4	63.7	63.8	67.4	76.1	82.5	87.6
Italy	05.8	06.5	03.5	105.8	114.6	116.7	117.8
Cyprus	69.1	64.6	58.3	48.4	53.2	58.6	63.4
Luxembourg	6.1	6.6	6.6	13.5	15.0	16.4	17.7
Malta	70.2	63.6	62.0	63.8	68.5	70.9	72.5
Netherlands	51.8	47.4	45.5	58.2	59.8	65.6	69.7
Austria	63.9	62.2	59.5	62.6	69.1	73.9	77.0
Portugal	63.6	64.7	63.6	66.3	77.4	84.6	91.1
Slovenia	27.0	26.7	23.3	22.5	35.1	42.8	48.2
Slovakia	34.2	30.5	29.3	27.7	34.6	39.2	42.7
Finland	41.8	39.3	35.2	34.1	41.3	47.4	52.7
Euro area	70.1	68.3	66.0	69.3	78.2	84.0	88.2
Bulgaria	29.2	22.7	18.2	14.1	15.1	16.2	15.7
Czech Republic	29.7	29.4	29.0	30.0	36.5	40.6	44.0
Denmark	37.1	31.3	26.8	33.5	33.7	35.3	35.2
Estonia	4.6	4.5	3.8	4.6	7.4	10.9	13.2
Latvia	12.4	10.7	9.0	19.5	33.2	48.6	60.4
Lithuania	18.4	18.0	16.9	15.6	29.9	40.7	49.3
Hungary	61.8	65.6	65.9	72.9	79.1	79.8	79.1
Poland	47.1	47.7	45.0	47.2	51.7	57.0	61.3
Romania	15.8	12.4	12.6	13.6	21.8	27.4	31.3
Sweden	51.0	45.9	40.5	38.0	42.1	43.6	44.1
United Kingdom	42.2	43.2	44.2	52.0	68.6	80.3	88.2
EU	62.7	61.3	58.7	61.5	73.0	79.3	83.7

Πηγή: έκθεση Ευρ. Επιτροπής

Παρά την προσδοκώμενη ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, το δημόσιο χρέος θα εξακολουθήσει να βρίσκεται σε τροχιά ανόδου εξαιτίας των υψηλών πρωτογενών ελλειμμάτων και των υψηλών επιτοκίων που μόνο μερικώς έχουν αντισταθμιστεί από την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ. Η εκτίμηση αυτή σε συνδυασμό με τις αναμενόμενες απώλειες στο δυνητικό προϊόν και τις αρνητικές δημογραφικές εξελίξεις καθιστούν επιτακτική τη λήψη μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροχρόνια βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Ελλάδα

Ύστερα από μία δεκαετία υψηλών ρυθμών ανάπτυξης (4% κατά μέσο όρο), η ελληνική οικονομία εισήλθε σε φάση ύφεσης το 2009, με την κρίση να αναδεικνύει και να επιταχύνει τις χρόνιες, διαρθρωτικές ανισορροπίες της ελληνικής οικονομίας θέτοντας έτσι δύσκολες προκλήσεις για την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης μακροπρόθεσμα. Το 2008 ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ επιβραδύνθηκε σημαντικά, φτάνοντας το 2%, όταν το προηγούμενο έτος το πραγματικό προϊόν είχε αυξηθεί κατά 4,5%. Η πτώση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης προκαλεί ισχυρές πιέσεις στα δημόσια οικονομικά. Τα φορολογικά έσοδα μειώνονται και η εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους καθίσταται ολοένα και ακριβότερη λόγω αύξησης των αποδόσεων των μακροπρόθεσμων κρατικών ομολόγων.

Αναφορικά με την αντίδραση της ελληνικής οικονομικής πολιτικής στη διεθνή οικονομική κρίση, οι αρμόδιες αρχές, δεδομένης της ήδη επιβαρυνμένης θέσης του προϋπολογισμού, δεν προέβησαν στη λήψη μέτρων δημοσιονομικού χαρακτήρα για την τόνωση της οικονομίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος για την Οικονομική Ανάκαμψη. Εντούτοις, υιοθετήθηκαν ορισμένα μέτρα για την υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων και την προστασία κλάδων που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση. Επιπλέον, και παρά τον περιορισμένο βαθμό έκθεσης του ελληνικού τραπεζικού τομέα στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, η ελληνική κυβέρνηση υιοθέτησε μία σειρά μέτρων για τη διασφάλιση της σταθερότητας στο τραπεζικό σύστημα.

Όσον αφορά στις εκτιμήσεις για την εξέλιξη του ΑΕΠ, κάνουν λόγο για, σχεδόν, μηδενικό ρυθμό αύξησης του 2010 πριν από μία σχετικά περιορισμένη αύξηση για το 2011. Οι αιτίες εντοπίζονται στο χαμηλό ρυθμό αύξησης του δανεισμού, (λόγω εφαρμογής αυστηρότερων κριτηρίων δανειοδότησης και του ήδη υψηλού χρέους των νοικοκυριών), την πτώση του ποσοστού απασχόλησης και τη φθίνουσα πορεία σε μισθούς και εισοδήματα μη προερχόμενα από εργασία που αναμένεται να συμπίεσουν τη συνολική πραγματική ζήτηση. Επιπλέον, λόγω της αβεβαιότητας για τη διαμόρφωση των μελλοντικών οικονομικών εξελίξεων, τα νοικοκυριά εκτιμάται ότι θα αυξήσουν τη ροπή προς αποταμίευση προκαλώντας έτσι επιπρόσθετες πτωτικές πιέσεις στην κατανάλωση. Ως εκ τούτου, η κατανάλωση προβλέπεται ότι θα μειωθεί κατά 1,25% εντός του 2010 και θα ανακτήσει θετικό πρόσημο κατά το τέλος της εξεταζόμενης περιόδου πρόβλεψης.

Θετική, εντούτοις, αναμένεται να είναι η συμβολή των καθαρών εξαγωγών στο ΑΕΠ για τα επόμενα δύο έτη. Η κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας θα προκαλέσει μείωση των εισαγωγών που υπολογίζεται ότι θα φτάσει το 3% για το 2010 και θα μειωθεί περισσότερο το επόμενο έτος. Ταυτόχρονα, η ανάκαμψη της διεθνούς ζήτησης, κυρίως από χώρες της Ασίας, θα οδηγήσει σε αύξηση της διεθνούς ζήτησης για ελληνικές εξαγωγές, ειδικότερα στον τομέα των υπηρεσιών (ναυτιλία, τουρισμός) με το συνολικό πρόσημο στην ποσοστιαία μεταβολή των καθαρών εξαγωγών να είναι θετικό για την υπό εξέταση περίοδο.

Στην αγορά εργασίας, η κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις αφενός στην πορεία του ποσοστού απασχόλησης, όπου υπολογίζεται πτώση κατά 2% για τα δύο επόμενα έτη, αφετέρου στο ποσοστό ανεργίας, το οποίο προβλέπεται να ανέλθει σε 10,25% και 11% για τα έτη 2010 και 2011 αντίστοιχα.

Προκειμένου η Ελλάδα να μην υπονομεύσει την πρόοδο και την πορεία προς την πραγματική σύγκλιση που έχει σημειώσει τα τελευταία χρόνια, θα πρέπει να εντοπίσει και να διορθώσει επιτυχώς τις χρόνιες διαρθρωτικές ανισορροπίες που χαρακτηρίζουν την ελληνική οικονομία. Στις διεθνείς αγορές, η απώλεια ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας αντανακλάται στη συνεχιζόμενη ανατίμηση της πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας, η οποία πηγάει κατά κύριο λόγο από το υψηλό μέσο εργατικό κόστος. Αυτό με τη σειρά του είναι ανερχόμενο λόγω των υψηλών ρυθμών αύξησης του μισθολογικού κόστους, οι οποίοι, όμως, δεν συνοδεύονται από ανάλογες αυξήσεις στην παραγωγικότητα της εργασίας. Επιπλέον, ο πληθωρισμός είναι σταθερά υψηλότερος από τον ευρωπαϊκό μέσο πληθωρισμό, ενώ παράλληλα οδηγεί σε υψηλές αυξήσεις του ονομαστικού μισθού. Για το 2009, ο εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή προβλέπεται να κυμανθεί στο 1%, ενώ οι ονομαστικές μισθολογικές αυξήσεις στο 2,25% αντανακλώντας έτσι μία αύξηση του πραγματικού μισθού αρκετά

υψηλότερη από την ποσοστιαία μεταβολή στην παραγωγικότητα. Η διατήρηση αυτών των αποκλίσεων μεταξύ των συνθηκών στην αγορά εργασίας και της παραγωγικότητας συμβάλλει στη διεύρυνση της απώλειας ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Επιπρόσθετα, και πέρα από τις ανάγκες προσαρμογής στο ανά μονάδα κόστος εργασίας, η ελληνική οικονομία εμφανίζει υψηλότερο πληθωρισμό εξαιτίας της ελλιπούς λειτουργίας του ανταγωνισμού σε αρκετά επαγγέλματα, με τα περισσότερα εξ αυτών να ανήκουν στον τριτογενή τομέα.

Η δυσκολότερη και σημαντικότερη πρόκληση για την ελληνική οικονομία είναι η αντιμετώπιση της δυσμενούς δημοσιονομικής κατάστασης, η οποία μάλιστα τα τελευταία χρόνια έχει εισέλθει σε μία φάση επιδείνωσης με τα δημοσιονομικά ελλείμματα και το δημόσιο χρέος να παρουσιάζουν σημαντικά ποσοστά αύξησης και να καταλαμβάνουν ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό του ΑΕΠ. Η διατήρηση αυτής της κατάστασης, σε συνδυασμό με την κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας λόγω της κρίσης και τις δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις, είναι ικανή να υπονομεύσει μακροπρόθεσμα τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και, ως εκ τούτου, καθιστά επιτακτική τη λήψη διαρθρωτικών μέτρων.

Στην τρέχουσα οικονομική συγκυρία, έτσι όπως αυτή διαμορφώνεται από την παγκόσμια οικονομική κρίση, τα δημόσια οικονομικά της Ελλάδας υφίστανται πρόσθετες πιέσεις. Τα φορολογικά έσοδα, εφόσον παρουσιάζουν υψηλή ελαστικότητα ως προς τους έμμεσους φόρους και τους δασμούς, συμπιέζονται λόγω εξασθένησης της εγχώριας κατανάλωσης και της ζήτησης για εισαγωγές. Συγχρόνως, η κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας αυξάνει τις δαπάνες της κοινωνικής πολιτικής επιβαρύνοντας έτσι περισσότερο τη δημοσιονομική ισορροπία.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες το δημόσιο χρέος επέστρεψε σε επίπεδα υψηλότερα του 100% του ΑΕΠ καθιστώντας δυσκολότερη την αύξηση των δημοσίων δαπανών σε περίοδο ύφεσης, ενώ επιπλέον η εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους είναι πλέον ακριβότερη.

Όμοια, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης για το 2008 ανήλθε σε 73/4%, υψηλότερο κατά 23/4% συγκριτικά με το 2007, ενώ για το 2009 οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για έλλειμμα της τάξης του 123/4% του ΑΕΠ, αρκετά υψηλότερο από το 3,7% που έθετε ως στόχο το αναθεωρημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας. Υιοθετώντας το σενάριο της μη μεταβολής της τρέχουσας πολιτικής, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα διατηρηθεί σε επίπεδα υψηλότερα του 12% του ΑΕΠ για το 2010 και θα ανέλθει σε 123/4% το 2011. Τόσο η μείωση των δημοσίων εσόδων όσο και η αύξηση των δαπανών αναλογικά με το ΑΕΠ είναι οι δύο βασικές παράμετροι που οδηγούν σε αυτήν την εξέλιξη.

Τέλος, με βάση τις εκτιμήσεις για την εξέλιξη του ελλείμματος, εξίσου αυξητική εκτιμάται ότι θα είναι και η τάση του δημόσιου χρέους. Οι προβλέψεις αναφέρουν ότι το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί από 112,5% το 2009 σε περισσότερο από 135% το 2011 θέτοντας έτσι κρίσιμα ζητήματα ως προς το στόχο της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών.

Πίνακας 4:

Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας - ποσοστιαίες μεταβολές						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΑΕΠ	4.5	4.5	2.0	-1.1	-0.3	0.7
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ(%)	2.0	1.4	0.1	-0.9	-0.8	-0.2
ΑΝΕΡΓΙΑ(%)	8.9	8.3	7.7	9.0	10.2	11.0
ΜΕΣΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	0.7	3.5	3.9	2.5	0.9	0.9
ΕΔΤΚ	3.3	3.0	4.2	1.2	1.4	2.1
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧ. ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	12.8	-14.7	-13.8	-8.8	-7.9	-7.7
ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΓΕΝ. ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	2.9	-3.7	-7.7	-12.7	-12.2	-12.8
ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ	97	195.6	99.2	112.6	124.9	135.4

Πηγή: έκθεση της Ευρ. Επιτροπής

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Ντόκος Θ, «Ο πρώτος χρόνος Ομπάμα», 3/2/2010, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Διάσωση», αρωγή και υποχρεώσεις», 5 /2/2010, ΤΑ ΝΕΑ.
- Γρηγοριάδης Ι, «Οι Τούρκοι και η ελληνική κρίση», 6/2/2010, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.
- Παγουλάτος Γ, «Ηθικοί κίνδυνοι στη χώρα του ευρώ», 7/2/2010, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.
- Τσούκαλης Λ, «Τα παρεπόμενα της κρίσης», 7/2/2010, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.

ΞΕΝΟΣ

- “Euro loses its lure after Greek crisis”, Financial Times, 23/2/2010
- “Greece leads Europe's winter of discontent”, The Independent, 24/2/2010
- “Greek crisis emboldens euro critics ”, Financial Times, 22/2/2010
- “The fate of the eurozone”, Financial Times, 22/2/2010
- Barber T, “Europe: Pursuit of purpose”, Financial Times, 22/2/2010
- Braithwaite T, “Financial crisis panel to recall bank chiefs”, Financial Times, 25/2/2010
- Dyer G, “Bright future”, Financial Times, 24/2/2010
- Grant J., “Regulatory group warns global co-ordination slipping”, Financial Times, 26/2/2010
- Hughes J, “Revolution in the cosy world of bonds”, Financial Times, 25/2/2010
- Jackson T, “Ageing baby-boomers at heart of the crisis”, Financial Times, 8/2/2010
- O'Grady S, “Cracks appear in Europe's response to Greek crisis”, The Independent, 12/2/2010.
- O'Grady S, “Eurozone crisis threatens recovery”, The Independent, 6/2/2010
- O'Grady S, “Now Greece heads for junk status as crisis intensifies”, The Independent, 26/2/2010
- Politi P, “Call for probe on banks' role in Greek crisis ”, Financial Times, 25/2/2010
- Rachman G, “Greece threatens more than the euro”, Financial Times, 22/2/2010
- Rapoport A and T Braithwaite “Goldman probed over crisis in Greece”, Financial Times, 26/2/2010
- Tait N, “Brussels approves Irish bad bank plan”, Financial Times, 26/2/ 2010
- Tait N, “EU plans new rules for banks”, Financial Times, 24/2/2010
- Wolf M, “The world economy has no easy way out of the mire”, 24/2/2010

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Α. ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Αγγελοπούλου Μαρία⁵, «Κοσμοπολιτισμός και Ευρωπαϊκή Ένωση: πολιτική ουτοπία ή δημοκρατική αναγκαιότητα;»

Ο κοσμοπολιτισμός ως έννοια ενσαρκώνει την ανάγκη δημιουργίας μιας πολιτικής και πολιτισμικής πραγματικότητας που συμπεριλαμβάνει όλα τα ανθρώπινα όντα σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτό επιτυγχάνεται με την υπέρβαση των επιμέρους διαφορών και τη δημιουργία ενός ισότιμου και ειρηνικού περιβάλλοντος ως αποτέλεσμα της οικουμενικής αλληλεγγύης.

Ως φιλοσοφία και τρόπος ζωής ο κοσμοπολιτισμός γεννήθηκε στην αρχαιότητα από τους στωικούς φιλοσόφους στην Αθήνα και την Ιωνία με πρώτο διδάξαντα τον Διογένη από την Σινώπη, που διακήρυττε ότι είναι 'πολίτης του κόσμου'. Με την επέκταση του ελληνιστικού κόσμου και την πολλαπλότητα των εθνικοτήτων, γλωσσών και φιλοσοφιών η πόλη έπαψε να θεωρείται αυτόνομη και αυτάρκης πολιτική μονάδα. Ταυτόχρονα, παραδοσιακές συμβάσεις και νόμοι τέθηκαν υπό αμφισβήτηση. Αντιθέτως, προέκυψε μια μορφή ανθρωπίνης και διανοητικής ανεκτικότητας στην ποικιλομορφία του συνόλου, όπου η αποδοχή του ξένου και της πρωτοτυπίας ήταν εφικτή. Εκτός όμως από τους Στωικούς, σταθμό για το ιδεώδες του κοσμοπολιτισμού αποτέλεσε το κίνημα των ανθρωπιστών κατά την Αναγέννηση. Οι ανθρωπιστές αντιτιθέμενοι στους αυταρχικούς τυράννους, φεουδάρχες και την καθεστυκία άρχουσα τάξη χάραζαν ένα νέο πολιτικό status βασιζόμενο στις αρχές της ελευθερίας, κινητικότητας, ανοχής και ειρήνης χωρίς θρησκευτικές ή άλλες αντιθέσεις εξουσίας. Ο κοσμοπολιτισμός στα στάδια αυτά ανέπτυξε μια δυναμική με χαρακτηριστικά ως επί το πλείστον φιλοσοφικά και ιδεαλιστικά αδυνατώντας να μετουσιωθεί σε μια ρεαλιστική προσέγγιση της τάξης του κόσμου. Αυτό οφειλόταν κυρίως στην έλλειψη θεσμικών και συνταγματικών πλαισίων αναγκαίων για την πραγμάτωση των αρχών του.

Στα πλαίσια της οικουμενικότητας της σύγχρονης εποχής, ο κοσμοπολιτισμός καθίσταται σημείο αναφοράς και αποκτά μια πιο ρεαλιστική υπόσταση. Αυτό συμβαίνει ιδιαιτέρως μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο και με την ίδρυση ενιαίων παγκόσμιων παρεμβατικών και ρυθμιστικών μηχανισμών, όπως η Κοινωνία των Εθνών. Συντονισμένη προσπάθεια διαλεκτικής σύζευξης ανάμεσα στο κοσμοπολίτικο και το εθνικό, το γενικό και το επιμέρους παρατηρείται από φιλοσόφους του κοσμοπολιτισμού μετά το τέλος του Β' παγκόσμιου πολέμου. Απώτερος στόχος αποτελεί η ενότητα μέσα από την αποδοχή της εθνικής ετερότητας και γενικότερα του διαφορετικού. Σε αυτό το σημείο όμως τίθεται το εύλογο ερώτημα, γιατί η προσοχή έχει στραφεί στο παγκόσμιο επίπεδο τη σύγχρονη εποχή καθιστώντας αναγκαία μια παγκόσμια πολιτική; Διότι τα κράτη δεν είναι πλέον ικανά να καθορίζουν τη δράση τους και να οριοθετούν αυτόνομα τις ιδέες τους για δικαιοσύνη. Οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι και η πιθανότητα πυρηνικής καταστροφής κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου οδήγησαν στην ανάγκη για εδραίωση της ειρήνης και της δημοκρατίας. Για την αποφυγή ενδεχομένων αποπειρών προσβολής τους στο μέλλον, η ίδρυση διεθνών θεσμών κρίθηκε αναγκαία. Η οικονομική αλληλεξάρτηση, η κλιματική αλλαγή, το οργανωμένο έγκλημα και το εμπόριο

⁵ Υποψήφια διδάκτωρ του πανεπιστημίου του St Andrews.

ναρκωτικών, η τρομοκρατία, τα όπλα μαζικής καταστροφής, η φτώχεια στον κόσμο, οι γενοκτονίες και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είτε προκαλούνται από συνδυασμούς παγκοσμίων παραγόντων είτε είναι διεθνή ζητήματα για την επίλυση των οποίων απαιτείται η διεθνής παρέμβαση σε ένα συντονισμένο παγκόσμιο επίπεδο. Η Συνθήκη Σένγκεν (1985) για δικαστική συνεργασία και καταπολέμηση των ναρκωτικών, το Πρωτόκολλο του Παλέρμο (2000) για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και του οργανωμένου εγκλήματος και η Κοινή Θέση του Συμβουλίου της Ευρώπης (27 Δεκεμβρίου 2001) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα μιας υπερεθνικής συνεργασίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η παγκόσμια επικοινωνία και η μετανάστευση έχουν συμβάλει στην αναγνώριση περισσότερων υπερεθνικών στοιχείων ταυτότητας, τα οποία είναι σε θέση να υποστηρίξουν τέτοιους διεθνείς πολιτικούς θεσμούς. Προκύπτει λοιπόν μια νέα παγκόσμια τάξη. Κοσμοπολίτες, όπως ο Beck, Held και Archibugi, εξετάζουν και θεωρούν εφικτή τη νέα αυτή τάξη του κόσμου υπό το πρίσμα της κοσμοπολίτικης δημοκρατίας. Η δημοκρατία αυτή είναι διαλογική και εξεταστική όσον αφορά τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Είναι επίσης εξισωτική, διότι οι διαφορετικές δυνάμεις έχουν ίση ψήφο στα κοσμοπολίτικα φόρα και παγκόσμια λόγω του πλουραλισμού των πεδίων δράσης των εμπλεκόμενων δρώντων. Η δημοκρατία επί του παρόντος οργανώνεται σε εθνικό επίπεδο, ενώ οι μεγάλες αποφάσεις λαμβάνονται σε παγκόσμιο επίπεδο, όπου δεν υπάρχει μικρότερου βαθμού λογοδοσία. Ο κοσμοπολιτισμός, εν μέρει, αποσκοπεί στην υπερνίκηση αυτού του δημοκρατικού ελλείμματος και στην επανατοποθέτηση της δημοκρατίας στο κέντρο των εξελίξεων και αποφάσεων.

Η παγκόσμια δημοκρατία όμως δε συνεπάγεται αυτομάτως την εξάπλωση του κοσμοπολιτισμού. Κι αυτό, γιατί η ενσωμάτωση του κοσμοπολιτισμού δεν είναι μόνο θέμα διακυβέρνησης, αλλά είναι και μια διαδικασία αλλαγών, εσωτερικών (στο ίδιο το κράτος) και εξωτερικών (στις σχέσεις ενός κράτους με τα υπόλοιπα κράτη). Η περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί παράδειγμα προς αυτή τη κατεύθυνση, μολοντί είναι νωρίς ακόμη να μιλούμε για μια κοσμοπολίτικη Ευρώπη. Ο κοσμοπολιτισμός ενσωματώνεται αφενός στα κράτη μέλη της Ένωσης και αφετέρου στις σχέσεις των ευρωπαϊκών κρατών με τα υπόλοιπα κράτη είτε είναι υποψήφια για ένταξη είτε όχι. Πρόκειται για μια δημιουργική ένταση μεταξύ των διαδικασιών ενσωμάτωσης και εξάπλωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε εξωτερικό επίπεδο, ο κοσμοπολιτισμός φαίνεται στη πολιτική συνεργασία της Ένωσης με χώρες διαφορετικού πολιτιστικού και θρησκευτικού υποβάθρου. Σε εσωτερικό επίπεδο, ενέργειες, όπως ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελούν παραδείγματα προσπαθειών κάλυψης του κενού ανάμεσα στη δημοκρατία, που εφαρμόζεται από το έθνος κράτος και στα ανθρώπινα δικαιώματα που είναι οικουμενικά.

Με συντομία, ο κοσμοπολιτισμός εμπεριέχει τη δυνατότητα αναδιάρθρωσης της διεθνούς διακυβέρνησης — μέσω της παγκόσμιας δημοκρατίας — όπου οι πολίτες θα έχουν πιο ενεργό ρόλο στην πολιτική, ο ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των Ηνωμένων Εθνών θα είναι πιο ισχυρός, ενώ ταυτόχρονα η δημιουργία μιας Διεθνούς Κοινοβουλευτικής Συνόδου/Παγκόσμιου Κοινοβουλίου δεν θα αποτελεί πλέον ένα δυσεφάρμοστο όραμα ορισμένων υποστηρικτών του κοσμοπολιτισμού.

B. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Barysch K., “Can and should the EU and Russia reset their relationship?”, CER Policy Brief, www.cer.org.uk
- Barysch K., “How to build an EU energy market”, CER, 18/2/2010,
- Barysch K., Grant C., Tilford S., Whyte P., “The new Commission's economic philosophy”, CER policy brief, February 2010, www.cer.org.uk
- Behrens A., Georgiev A. Carraro M., “Future Impacts of Climate Change across Europe”, CEPS Publication, 16/2/2010, www.ceps.be
- Brady H., “Does the EU need a public prosecutor?”, CER Bulletin, February/March 2010, www.cer.org.uk
- Brender A., Pisani F., “Global Imbalances and the Collapse of Globalised Finance”, CEPS Publication, 10/2/2010, www.ceps.be
- De Grauwe P., “Crisis in the eurozone and how to deal with it”, CEPS Publication, 15/2/2010, www.ceps.be
- Emerson M. & Boonstra J., “Into EurAsia – Monitoring the EU’s Central Asia Strategy”, CEPS Publication, 22/2/2010, www.ceps.be
- Emmanouilidis J., “The Barroso II Commission and the need to extend Europe 2020”, EPC Commentary, 9/2/2010, www.epc.eu
- European Investors Working Group “Restoring Investor Confidence in European Capital Markets”, CEPS Publication, 23/2/2010, www.ceps.be
- Giannetti C., Jentzsch N., Spagnolo G., “Information Sharing and Cross-Border Entry in European Banking”, CEPS Publication, 22/2/2010, www.ceps.be
- Grant Ch., “How should Europe respond to China's strident rise?”, CER Bulletin, February/March 2010, www.cer.org.uk
- Gros D. & Mayer T., “Towards a Euro(pean) Monetary Fund”, CEPS Publication, 8/2/2010, www.ceps.be
- Gros D., “Greek burdens ensure some Pigs won't fly”, CEPS Publication, 1/2/2010, www.ceps.be
- Gros D., “Too interconnected to fail = too big to fail: What’s in a leverage ratio?”, CEPS Publication, 29/1/2010, www.ceps.be
- Jones P., “The EU-Central Asia Education Initiative”, CEPS Publication, 8/2/2010, www.ceps.be
- Kefferputz R., “On Thin Ice? (Mis)interpreting Russian Policy in the High North”, CEPS Publication, 15/2/2010, www.ceps.be
- Micossi St. & Parascandolo P., “The Taxation of Multinational Enterprises in the European Union”, CEPS Publication, 4/2/2010, www.ceps.be
- Miller F., Robertson G., Schake K., “Germany opens Pandora's box”, CER briefing note, February 2010, www.cer.org.uk
- O'Donnell C. M., “Britain explores sharing defence equipment with Europe”, CER, 15/2/2010, www.cer.org.uk
- Paul A., “Ukraine under Yanukovych”, EPC Commentary, 16/2/2010, www.epc.eu
- Swinnen J.F.M., Ciaian P., Kancs d'A., “EU Land Markets and the Common Agricultural Policy”, CEPS Publication, 10/2/2010, www.ceps.be
- Theodoropoulou S., “Addressing Europe’s employment crisis: what policies for recovery and reform?”, EPC Policy Brief, 4/2/2010, www.epc.eu
- Whyte P., “How to restore financial stability”, CER Publication, Ιανουάριος 2010.
- Whyte P., “Why education should be at the heart of EU2020”, CER Bulletin, February/March 2010, www.cer.org.uk
- Zuleeg F., “Barnier and the 'vision thing': reinvigorating the Single Market”, EPC Policy Brief, 10/2/2010, www.epc.eu
- Center for Strategic and International Studies (CSIS), EKEM, The Hellenic Center for European Studies (EKEM), Policy Report «Re-linking the Western Balkans: The transportation dimension», 2/2010.

Γ. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Barrell R., Fitzgerald J., Riley R., **“EU Enlargement and Migration: Assessing the Macroeconomic Impacts”**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010. Abstract: Enlargement of the European Union in May 2004 was followed by an increase in migration from the poorest of the central and eastern European New Member States (NMS) to other Member States. We consider the macroeconomic impacts of these migration flows across Europe, highlighting impacts in receiving and sending countries.
- Börzel T., **“European Governance: Negotiation and Competition in the Shadow of Hierarchy”**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010. Abstract: This article argues that the 'nature of the EU beast' is neither unique nor captured by a particular type of governance. Like its Member States, the EU features a combination of different forms of governance that cover the entire range between market and hierarchy. The analysis of this governance mix reveals several characteristics of the EU that have been largely overlooked in the literature. First, the EU relies heavily on hierarchy in the making of its policies. Its supranational institutions allow for the adoption and enforcement of legally binding decisions without the consent of (individual) Member States. Second, network governance, which systematically involves private actors, is hard to find. EU policies are largely formulated and implemented by public actors. Third, political competition has gained importance in European governance. Member States increasingly resort to mutual recognition and the open method of co-ordination where their heterogeneity renders harmonization difficult. The article shows that the EU mainly governs through inter- and transgovernmental negotiations and political competition between states and regions. Both forms of public-actor-based governance operate in the shadow of hierarchy cast by supranational institutions. This governance mix does not render the EU unique but still distinguishes it from both international institutions and national states.
- Calvo K., Martin I., **“Ungrateful Citizens? Women's Rights Policies in Zapatero's Spain”** South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009.
- Case R. E., Givens T. E., **“Re-engineering Legal Opportunity Structures in the European Union? The Starting Line Group and the Politics of the Racial Equality Directive”**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010.
- Closa C., **“Much Ado about Little: Continuity and Change in the European Union Policy of the Spanish Socialist Government (2004–8)”**, South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009. Abstract: The European Union (EU) policy of the Zapatero government (2004-8) combined continuity with the Socialist policies of the 1990s with some new additions in the form of a commitment to domestic constitutional reform, including a reference to the EU in the Spanish constitution. The Socialists' EU policy also manifested important continuities with the prior Popular Party governments. The use of a referendum to ratify the EU constitution, though decided by the Socialist government, had a large domestic consensus and fitted easily with Zapatero's republican preferences. Even though change occurred, it is difficult to argue that it represented a second transition.

- Diego Muro, **"Territorial Accommodation, Party Politics, and Statute Reform in Spain"**, South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009.tate: Spain under Zapatero",
- Encarnación O. G., **"Spain's New Left Turn: Society Driven or Party Instigated?"**, South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009.
- Field B. N., **"Minority Government and Legislative Politics in a Multilevel State: Spain under Zapatero"** South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009.tate: Spain under Zapatero",
- Field B. N., **"A 'Second Transition' in Spain? Policy, Institutions and Interparty Politics under Zapatero (2004–8)"**, South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009.
- Gelderman K., Ghijsen P., Schoonen J., **"Explaining Non-Compliance with European Union Procurement Directives: A Multidisciplinary Perspective"**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010. Abstract: Since their adoption in the 1970s, compliance with European Union (EU) procurement directives has been problematic. Many studies have reported on the effectiveness of the directives, mostly in terms of the impact on the openness of public procurement and the impact on cross-border trade. However, research on the explanation (or the lack) of compliance with EU directives is limited. This article identifies the directives which are most sensitive to non-compliance. A multidisciplinary model for explaining compliance is presented, drawing from criminal theory, economics, social psychology and public purchasing. The impact on compliance is quantified, using survey data from purchasing professionals of the Dutch Ministry of Defence. The results indicate that both the expected gains of compliance and the organizational pressure have a positive impact on compliance. In contrast, no support is found for the effect of certainty and severity of sanctions and the perceived resistance of suppliers in case of non-compliance.
- Jung A., Mongelli F. P., Moutot P., **"How are the Eurosystem's Monetary Policy Decisions Prepared? A Roadmap"**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010. Abstract: The monetary policy framework of the Eurosystem has received considerable attention in recent years: there is a well-established and rich literature on the price stability objective, as well as the two-pillar strategy of the ECB. This is less the case for the regular monetary policy preparations and the decision-making process. This article provides an insider's roadmap to the procedures to prepare monetary policy decisions by the Governing Council of the ECB. The architecture of the Eurosystem permits the processing and analysis of a vast amount of national and aggregate economic, financial and monetary data and assists the Governing Council in taking monetary policy decisions – and this each month. Our aim is to describe the role of a variety of committees and sub-committees that prepare and support the monetary policy decision-making process. A federal organization is at the heart of this process. At the top of the pyramid of information there is a two-tiered committee structure with the Executive Board taking the lead in bringing together most of the economic, financial and

monetary analyses, and the Governing Council utilizing that information, for its monthly economic and monetary analyses.

- Marques H., **“Migration Creation and Diversion in the European Union: Is Central and Eastern Europe a 'Natural' Member of the Single Market for Labour?”**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010. Abstract: This article applies the concepts of trade creation and trade diversion to immigration into the EU-15 in order to investigate whether during 1986–2006 there were any significant preference effects in favour of the CEECs (central and eastern European countries) that make them 'natural' members of the EU single market for labour. If this hypothesis is true, there should have been strong migration creation but little migration diversion in the last 20 years. The results broadly support migration creation for the CEECs prior to their EU membership. At the same time, the evidence of diversion away from other world regions is mixed. The combined impact of a common language and established communities, compared to distance and a common border, may contribute to the preservation of migration channels from outside Europe. Within Europe, to be an EU outsider can have a negative impact on migration channels. Moreover, whilst liberal immigration policies increase immigration contemporaneously, restrictive immigration policies only show an impact with a two-year lag.
- McGuinness N., O'Carroll C., **“Benchmarking Europe's Lab Benches: How Successful has the OMC been in Research Policy?”**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010.
- Powell C., **“A Second Transition, or More of the Same? Spanish Foreign Policy under Zapatero”**, South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009.
- Rant V., Mrak M., **“The 2007–13 Financial Perspective: Domination of National Interests”**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010. Abstract: This article confirms the validity of the hypothesis that national interests were the driving force behind the process and outcome of negotiations for the EU's next financial perspective for 2007–13. The hypothesis is tested by comparing hypothetical coalitions based on quantified national interests (partial net budgetary balances) and the actual (documented) coalitions. Based on these results, the article also discusses implications of the 'net balances problem' for the 2008/09 EU budget review.
- Richards A., **“Progressive Failure: Government, Unions and the Continuing Marginalisation of Immigrants in Spain, 2004–8”**, South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009.
- Royo S., **“Reforms Betrayed? Zapatero and Continuities in Economic Policy”**, South European Society and Politics, *Spain's 'Second Transition'? The Socialist Government of José Luis Rodríguez Zapatero*, Volume 14 Issue 4 2009. *tate: Spain under Zapatero*,
- Selden Z., **“Power is Always in Fashion: State-Centric Realism and the European Security and Defence Policy”**, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010. Abstract: The European Security and Defence Policy (ESDP) is in large part a product of the institutional development of the EU and the consolidation of its authority over internal issues. This parallels the development of the United States as a global actor shortly after the federal government consolidated power over domestic affairs in the 1890s.

- Töller A. E., “**Measuring and Comparing the Europeanization of National Legislation: A Research Note**”, Journal of Common Market Studies, Volume 48 Issue 2, March 2010. Abstract: There is an urgent need for a method to measure quantitatively the Europeanization of national public policies, meaning the scope and extent to which national policies are shaped by European law and policy. Research on the Europeanization of public policies has so far mostly been limited to qualitative analysis. While such case studies, or comparative case or country studies have produced valuable insights into the nature of Europeanization, the challenge to measure how much national policy-making has been influenced by European law and policies has not yet been mastered by the discipline. After outlining both the scholarly and the political context of the debate, the article briefly discusses different methods that have been developed so far to measure the Europeanization of national legislation in the UK, the Netherlands, Denmark, France and Germany. Their common feature is that they aim to measure Europeanization – and that they do so by using diverse methods and measures. Not only do they display some flaws in how they measure the Europeanization of legislation, but the results of these diverse studies are by no means comparable. Based on a short discussion of these approaches that have been developed so far, I will outline how this challenge could be faced. I will then present a concept for the development of an analytical tool to measure the scope and extent of the Europeanization of national public policies across policy fields, time and countries, as a means of improving our knowledge and as a starting point for explaining variance across policy fields, across time and, most interesting, across countries. Finally more and less fundamental objections to this enterprise are discussed.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 18/02/2010: Το Megaron Plus σε συνεργασία με την Κίνηση Πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία διοργανώνει Ημερίδα διοργάνωσε εκδήλωση με θέμα: «**Η Δικαιοσύνη και ο Πολίτης - Αστική, Ποινική και Διοικητική Δικαιοσύνη -Τρεις κλάδοι, ένα ζητούμενο**». Εισηγητές: Παναγιώτης Πικραμμένος, Πρόεδρος Συμβουλίου της Επικρατείας Γιώργος Καλαμίδας, Πρόεδρος Αρείου Πάγου Γιώργος Κούρτης, Πρόεδρος Ελεγκτικού Συνεδρίου Ιωάννης Τέντες, Εισαγγελέας Αρείου Πάγου Βασίλειος Σκουρής, Πρόεδρος Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Χρήστος Ροζάκης, Αντιπρόεδρος Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
- 4/3/2010: Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) διοργανώνει την Ετήσια Διάλεξή του με ομιλητή τον Καθηγητή Γεώργιο Δερτιλή École des Hautes Études en Sciences Sociales, Παρίσι Ομότιμο Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών και θέμα: «**Η Ιστορία δεν επαναλαμβάνεται και δεν διδάσκει: Οικονομικές κρίσεις και κράτος στην Ελλάδα**». Συντονιστής: Καθηγητής Λουκάς Τσούκαλης, Πρόεδρος ΕΛΙΑΜΕΠ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Διαμαντίκος, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- Διαμαντίκος, Κωσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Κοτσιαράς, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Μπότσιου, Κων/να, Μεταξύ ΝΑΤΟ και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Koutsias, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣΑ. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση", WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Attina, Fulvio, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- Bellamy, Richard, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08)
- Castiglione, Dario, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08.pdf)
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs(Warsaw)στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf.
- Kassimatis, George, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- Kazakos, Panos, After the Constitutional Debate: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Kazakos, Panos, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- **Koutsiaras, Nikos - Andreou, George.** *Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013*, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- **Manitakis, Antonis,** *The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples*, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 02)
- **Pagoulatos, George,** *Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma*, IEIP-EKEM (Conf.) 06 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 06.pdf)
- **Papadopoulou, Lina,** *Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements*
- **Taylor, Paul,** *The State of European Integration: a view on the present and future perspective*, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 01)
- **Trechsel, Alexander,** *The Swiss model: a bonanza for EU studies*, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 03)

Β. Ερευνήτες και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- **Δούκας, Γιάννης,** "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- **Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης,** "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- **Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος,** *Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων*, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- **Μανούζας, Ζήσης,** "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης:", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- **Ματσουκά, Κλεοπάτρα,** *Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις*, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- **Μπουρίκος, Δημήτρης,** *Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα. Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία*, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- **Παπούλιας, Ευάγγελος,** *Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μυνσειών. Περιπτωσιολογική μελέτη Αρκαδίας*, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- **Σκάκος, Δημήτρης,** "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μια προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- **Σοφού, Στεργούλα,** "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- **Τριαντίδης, Αρης,** "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- **Andreou, George.** *Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness"*, WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- **Choros, Panagiotis,** *Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean* WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- **Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos,** *The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management*, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- **Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos,** *FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece*, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- **Kotsiaros, Athanasios,** *The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse*, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- **Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna,** *The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?*, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- **Triantafyllou, Martha,** *Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia*, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- **Trantidis, Aris,** *Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy*, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- **Trinquelle Isabelle,** "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- **Vallianatou, Anna,** *The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?*, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- **Kotsiaros, Athanasios,** "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- **Κοτσιαρός, Αθανάσιος (επ.),** «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- **Τριαντόπουλος, Χρήστος,** «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- **Τσαπακίδης, Χρήστος,** «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>

